

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH-MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: **Vasárnap és csütörtökön.**

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

A bajai utcával szemközt Falcione-féle ház,
hova minden, a lap szemléti és anyagi részét illető közlemények
intézendők és minden díjak fizetendőek.

Felolvasó szerkesztő:

Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 frt — Félévre 4 frt — Negyedévre 2 frt.
Néptantóknak egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1.50.
Egyes szám ára 10 kr.

Előfizetési felhívás

„ZOMBOR és VIDÉKE“

XII. évfolyamára.

A „ZOMBOR és VIDÉKE“

előfizetési feltételei a következők:

Egész évre	8 frt
Félévre	4 „
Negyedévre	2 „
Néptantóknak:	
Egész évre	6 frt
Félévre	3 „
Negyedévre	1 frt 50 kr.

Hazaifas tisztelettel

„Zombor és Vidéke“
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Olvasóinknak

boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk!

A »Zombor és Vidéke, — mint minden évben, ezuttal is
gazdag karácsonyi tartalommal járul hozzá olvasói karácsonyi
ünnepeinek emeléséhez. A 16 oldalnyi terjedelmű karácsonyi
szám tartalomjegyzéke a következő: A főlapp első cikke dr.
Schmitt Jenő kiváló filozofusunk tollából hoz érdekessé tanulmányt
»A filozofia bírálatá» czimen. A tárczában Hador (Jambor Pál-
tól) hozunk kedves Karácsonyi dalt, mely mellé a mely áhítatu
»Karácsony-fánál» című óda, — melyet Kozma László irt lapunk
számára, — méltán sorakozik. Tárczácskikket dr. Váli Béla irt
»Szinházi építkezéseink» czimen, mely bizonyára széleskörű
érdekeltséget fog kelteni maga iránt. A főlapp azonfelül a rendes
rovatokat tartalmazza.

Első mellékletünk tartalomjegyzéke a következő: »Téle»
(költemény) Sziklai Kornéltól (a Mirza Shaffy fordításával oly
méltán feltűnést keltett költőtől) »Tereferenc» (Egy szép asz-
szony szalonjában) Zilahy Gyula, a nemzeti színház kedvenc
tagjától. A többi közlemény lapunk állandó munkatársainak tol-
lából való. Ezek közül kiemeljük a »Humor»-t (Generet mű-
fordítás) Révész Ernőttől. »Első szerelmem tárgya»
(Beszélyes) Sírústól. »Rejtély vagy» »P. M. emlékkö-
nyvébe» »A természet hangulata» »Gracziaba»
Faludy Lászlóttól. — »A nők hivatása az emberi
mélítástól és a női tekintélyt emelni» Schlósz
»Ajástól. — »Emlékkönyvébe» Amaranthól. A »papír,

»cscskó» (Németből) Reitzer Ignác. »Ifjonti ver-
sek» Révész Ernőttől. »Egy tárcza czim nél-
kül» Ifj. Kubiss Agostontól. »Jer édesem» (Költe-
mény) H-tól. A második karácsonyi mellékletünk díszét Várady
Antal kitűnő népszerű költő és pályakoszorúzott drámaíró
lapunk számára irt »Karácsonyfák» című remek verse ké-
pezi. Itt adjuk Ruprecht Alajos »Püspökés káplán» című
krónikás adomáját, azonfelül Hispanus »A szomorú ifjú»
című Heine-versét közöljük. Folytatjuk Ifj. Kubiss Agoston »Egy
tárcza czim nélkü» című humorcskiját, valamint a »Papíracsokó»
című elbeszélést, »Karácsonyi rekordáció» czimen Faludy László-
tól, »Reflexiók» czimen szellemes értekezést Kabos Már-
tontól, — »Egy tanító gondolatai» czimen aphorismákat Zsoldos
Bélatól, »A képzelt kolera» czimen humoreszkét Bereghy Helén-
től, — »Egy szomorú mese» czimen elbeszélést Ernst Fülöpötől.
— R... hoz költeményt Hispanustól, — »Karácsony» az
égben» czim alatt Rajzot Budai Gerőttől, »Tanulótársaimhoz» (költe-
ményt) Ernst Fülöpötől hozunk s befejezésül, hogy mintegy meg-
tevézzük mindazt, a mit nyújtottunk Rakodczay Pál színművészt,
mint drámaírótt mutatjuk be, »Juliana Apostata» című drámájából
közölve egy érdekessé részletet.

Még egyszer is boldog karácsonyi ünnepeket!

A filozofia bírálatá.

Nem valamely filozofia felett akarok itt bírálatot
mondani rövid vonásokban — majd részletesen is meg-
teszem egyik következő munkámban, de a filozofia felett
és minden filozofia felett. A filozofia korszaka
lejárt. A filozofia nem más mint segédcstructió; a
jövő általános emberi azaz religiozus világnézet váz-
lata, halvány, elvont határozatlan körvonalozása. A
kép maga, mely végre előáll teljes színpompában, az a
regilló. A filozofia halványan pislogó mécs az iskola
fülledt légkörében; a religió a nap, a »világvilágossága».
A filozofia természeténél fogva nem lehet soha önma-
gában megállapodott világnézet és valóságos komoly meg-
győződés. Feltevései és constructiói ép oly kevésbé
léphetnek fel azzal az igényyel, hogy végleg megállá-
podott vonások legyenek, mint a változó rajzoló festő
körvonalai, melyeket ismételve előtűl, míg a végleges
alaknál megállapodik. De azért ezen kísérletek számára
ép oly hasznosak mint szükségesek, jöllehet a világ,
legalább közvetlen azok hasznát nem veszi. Minden

filozofia köd és árnyék, minden filozofia egyoldalú
természeténél fogva. Egyik filozofia sem életrevaló, ép
oly kevésbé, mint az éretlen magzat az anya méhében.
De milyen dőre és rövidlátó volna az, a ki a magzatot
megvetné, mert mint olyan még nem életképes.
Magzat nélkül nincs ember. A filozofia ilyen magzat,
jövő magasabb élet, jövő cultura csirázása. A filozofusok
mint olyanok nem találkozhatnak soha egymással, soha
az étellel és az igazsággal. Alkotásuk természeténél fogva
nem hasonvethető, de mindazonáltal a leghasznosabb,
a legszükségesebb. A filozofusok ama mesteremberekhez
hasonlók, a kik valamely bonyolult gép különböző részeit,
hengereit, srófjait, kerekeit készíttik, a nélkül, hogy az
egészet ismernék. A részek külön-külön hasznavehetet-
lenek, de szükségesek az egészhez, mely végre azokból
alakul. Sok mesteri kéz dolgozott a részekben és ha kész
egész, gyermek keze is forgathatja. Ilyen a religio. Csak
a kész gép őrli a lisztet; így nyújtja a religio az ember
szellemi kenyérét.

Végre közeledik az idő, sőt immár megérkezett,
midőn a filozofia, a világ minden bölcsessége dőreséggé
válík. Ezt hangoztatták egykor a kereszténység öbrédé-
sekor; ezt hangoztattuk mi újra.

A filozofiat csak az méltatja igazán és teljességben,
a ki a filozofia felett áll és a sok filozofiai rendszert a
történelem összefüggő fejlődésének mozzanataiként tekintti,
melyek hivatva voltak az emberi művelődés általános szín-
vonalanak emelkedését, új religiozus alkotás alakjában elő-
készíteni. Minden bírálgatás azonban, mely megint csak
más egyoldalú filozofiai állásponttól támad meg valamely
filozofiai nézetet haszontalan időfecsérlés. Bizony csak
Shakespeare bolondjának okossága az, a ki a keztyűnek
két oldalát felváltva mutogatta, el akarván velünk hitetni,
hogy két keztyűt mutat. A mi azonban nem zárja ki,
hogy sok, még pedig híres filozofus is élt ezzel az
okossággal.

A filozofiával foglalkoztam, hogy a filozofiával alapo-
san leszámoljak. Hogy ez alaposan sikerült, erről tanus-
kodik sikerem, melyet a filozofia mezején arattam és
mely úgy mellékesen utamba akadt. Az ut melyen most

A „Zombor és Vidéke“ tárczája.

Karácsonyi dal.

Kezem hideg mint a halotté,
Szembenem egy holt köny ragyog,
Szivem nem dobban, csak nevé,
Hisz hozzá oly közel vagyok.

Csak a halottak látogatnak,
A holt remény, holt szerelem,
Az éj csendében azt susogva:
Fáradt utas, jer én velem?

Nem hallom a nagyok bukasát,
A sást, ki sással versenyez,
Boldog, ha egy főt koszoruzhat,
És másikat megbélyegez.

Oh istenem! mily zord hideg tél!
Minő világ ez istenem!
Mégfagy, ha zengek lenn a földön,
Szállj halkan égbe, énemek!

Talán az úr utban megállit,
És a magasban szárnyat ad,
Vagy úgy szól: »menj a földre vissza,
»Ott lenn vár még sok munka rád.»

Hador.

Karácsony-fánál.

Hít édes üdve, szállj le ránk!
E szent Karácsony-éjen!
Háunkban égi jél gyánant
Fenyőnk bokra égen;
Órók tavasz fuvalma ér
A szent la légkörökben...
Kik gondban csüggedők valánk;
Hít édes üdve szállj le ránk!

Uj virradást érez szemem,
Hol e világok égneik!
Egy fánya langja ad tüzet
Ma dúsna és szegénynek.
E fény a hanton áthatol,
S titkaba nyit az égnek...
Hol e ragyogvány megjelen:
Uj virradást érez szemem!

Nyílj meg szívünk, fogadd be őt,
Ki szerte jár ez éjfel!
A tévedt ember léptei
Vezérlé égi fénytel!
Vigaszt, reményt, bocsánatot,
Irt hintve, osztva széjjel...
Ki a hűség nevébe jött!
Nyílj meg szívünk, fogadd be őt!

Bonts lelkeim ének-szárnyadat,
Olvdaj éj édes dalba!
Halld, zeng az égi hiradás
Fenséges riadalma;
Teőt, melységet egyesít
Az igéret hatalma...
Mely földi felhőn túlrágad!
Bontsd lelkeim ének-szárnyadat!

Kozma László.

Szinházi építkezéseink.

Irtá: dr. Váli Béla.

Nem hiába, hogy gabnaraktárakban és szolgabírók patro-
natusa alatt élte át bölcsőkorát a magyar színészet, de a gabo-
naraktárszerű építmennyektől és szolgabírói patronatustól maig
sem tudott megszabadulni. A szolgabírói patronatus ellen e
helyen csak annyiban kívánok megemlékezni amennyiben az
szoros összekötésben áll azon fényel, hogy a magyarországi
színházak 95 százaléka nem helyes, terv szerint épített színház-
épület, de több, kevesebb illetélességgel összetakolt czélszerű-
len és alakatlan építmény, mely legjobban volna használható

gabnaraktárnak, feltéve, ha nem tenné azt tűrvesszélyessé a
hozza biggyesített sok bérheliség, korcsma, kávéház és sok
mellékalkas legtbonyire. Ez illetélesség aesthetikáját megír-
hatnók a magyarországi színházak részletes megtekintése alap-
ján minden tülzas nélkül, sőt egyszerűsággal példákul és rajzok-
kal ugyan illusztrva megírhatnók azt is, hogy minő ne legyen
a színház, ha czélszerűen akarjuk azt építtetni. 1813-ban nyílt
meg az első allandószínház, melynek disztellenes s naiv terve-
zése ritkítja parját. Ez épület a gabonaszenalók szivét hozhatta
csak hűkesedésben, de minden más hihetetlenül csúf kinezéssel
eliaszt. Igaz ugyan, hogy e színházat 80 évvel ezelőt emeltek,
azonban e színház építőivel, két közös hibát láttunk a később
építőkkel, nevezetesen egyfelől azon fényt, hogy igen sokan
később és újabb szintén ily izléstelen épületet emeltek,
s hogy ép úgy, mint a kolozsvári építőkök újabbban sem a színra,
a megfelelő czélszerűség, tehát izlésségére és a színház látog-
atók kicsiny voltára s ebből kifolyólag a színházjogvedelméből
eltartható szintarsulat létszámára az építőkök nem gondolkak. A
főterekvés leginkább arra irányul, hogy a város remélhető növeke-
dése után is elég terjedelmes legyen még 100 év multán is.

Igen is óriási mértékű színházak építése a mi színház épít-
tető szolgabíróink feltűnő betegsége, mi által kettős kárt okoz-
nak: nevezetesen túl nagyfizetés, világitási, fenntartási és lét-
számbeli költséget okoznak a színházgatóknak, kiknek elvíg-
e is kell népesítése az óriási színpadot, más részt ezekkel
szemben lehetelenné teszik még népesebb városainkban is egy
második, esetleg harmadik próbb színház létesítését. Teljes 25
évvel a kolozsvári színház után, az az 1837-ben nyitott meg
Pesten ez első magyar színház, a pestmegyei szolgabírák izlése
szerint építve. Ez is maig van hasznalában akár csak a kolozsvá-
ri. Európában aligha láttunk művészeleg oly magas fokon álló
két-három szintarsulatot, melynek annyit kitűnő tagja volna, mint
a minő Paulai Éde vezetése alatt ezen színházépületben műkö-
dik, de nem találuk ily befundorozás berendezett, ily izléste-
lenül összetelodozott, ily csúszkaszínház használt hombárt sem
a kontinenssen. Ez az épület egy tűrvesszélyes színpad felszer-
velve, ha a művészet előjere jelen nem tenné nevezett illetélyé-
gét.

Jelenleg hasznalában még a régi színházak közül három
van hazánkban. A kolozsvári, kassai és a budapesti művészeti szin-
ház. E három színházi épület valóságos tűzészkek. Még pedig

Tél.

*Heblem mélyén mint mederben
Ar-apály zugott szűnetlen.
Pezsgó volt ott lenn az élet:
Szajgta benne szenvedélyek.*

*Amde féhezletlen halját
Vészrek, fagyok addig csapták,
Míg csak nem borult följe
Himerezés szemfödője.*

*Most a medret tél viharja
Jég-héreggel betakarja.
S mely susorgó volt: a hallan,
Csendes, néma, mozdulatlan.*

*Néhez páncél — takarója
Pezsgó nedű mélybe nyomja.
Soha többé hullámtornyot
Nem vet már a szenvedély ott.*

*Néha-néha már azt hittem:
Egy csöpp élet sincs már itten.
Éz a héreg végső-végig
Lehat a meder mélyéig.*

*Mégis, néha e mederből
— Mint folyóból víz ha perzsdül,
Mikor a jég néha csorbul —
Egy-egy könyecsepp hi-hicsorodul.*

SIKLAJ KORNÉL.

Tere-Fere.

(Egy szép asszony salonjában.)

Irta: ZILAHY GYULA.

Lehetett ugy öt óra délután. Kódós, rideg, kellemetlen volt az idő. — Kunn most gyújtogatják a gázlámpákat. . .
A lámpák üvege vastag könyveket sit, az eső az első hó társaságában szállt alá, s vele engem is meglepett az unalom.
De bizony rajtam ezérna ki nem fogsz. Az unalmat rajtam uralkodni nem hagyhat soha.

Pár perc alatt örült galába vágtam magamat: figorómat szememre csapva, könnyű léptekkel hasítam végig a levegőt, míg végre amaz épület széles lépcsőházának legfelsőbb fokát is átugortam, a hol Margit ő nagysága, a legbájosabb özevgyeknek egyike lakott.

A nagy szánys ajtót a mint feltártam, csinos szobaczi-crája, Jeanetta állt előttem.

— Itthon van ö nagysága?

— Igen is

— Köszönöm; nem szükség bejelenteni.

Fürteimet még egyszer megvizsgáltam á la collegyista, manchetemet meghuzintám, á la novizer, s bellebenék, csaknem nesztelenül a puha szőnyegpáizzalt borított salonba, hol azt a róza arcu, buzavirág szemű, — gyönyörű asszonyokat találni véltem.

Nem esalodtam. Öt ott volt, igéző teher pongyola borítá Junói természet.

Festőileg hátra dölve egy karszéken, picizny lábcskáit, — melyeken a kivágott atlace cipő kaczerkódva láttatni engedé selyem harisnyáit — a kellemes enyhe meleget árszótt kandalló vidáman pattogó tüzenél melengette.

Féjén egy csinos rózsaszín szallagall díszített csipke fejkötő volt, melyről talán csak az iméant bontá le egy szallagoes-kát, s most gyönyörű picizke rózsaszín ujjacskaival sorozta, játsz rezgettetti meg vele a körülte áradozó illatos levegőt. Nagy ábrándos szemével tévedezve keresi a semmisséget, — majd az üvegmedence kristály vízében játszódozó virginez arnyalacs-kák pajzanságán mereng el; mintha mondaná: ti kis bohók! — mily boldogok vagytok ti!

Ni-ni, a bájos özevgy arczán, tiszta sima homlokán felhő borong s komolyság tanyáz, mit feltűnően megzavar szép szeméből sugárzó mosolygásának tisztasága, s fiatalasága. — Hisz Margit csaknem 19 éves özevgy, — kérem nehogy hibáson méltóztassanak érteni, hogy ő 19 év óta özevgy! — Oh dehogyl! Isten ments!

Margit özevgy és 19 éves.

De hát miért most ő oly komoly? Ki találja el? Miért borult el homloka? Mi nagy csapás érthette szegényt?

Tán nincs elég udvarlója? — Oh nem! Már ezt én tudom legjobban, hogy nem az bántja. Hejh, több is van, mint a mennyi kellene egy szegény özevgynek. — Tán beteg? a feje faj? — Az nem lehet. Ude piros arca az ellenkezőt mutatja.

Valami más féreg rágódik a szivecskéjén; egy nagyon picizke, de a mely zsihadásban éjti a szivet, a mely apró cseppenkint szívja el abból a vért: és ez az unalom

Margit unatkozik, tehát én éppen jókor érkeztem. A titokzatos homályu kis salon közepén álltam, melynek csak a kandalló tüze ad oly kedves világozságot.

Nesztelenül közelebb léptem a gondolataiban elmélyedt szép asszonyhoz, s ő csak akkor rezgett meg, mikor háta mögé lopözva, hangulatához illő módon fűtbe sugom: Asszonyom!

— Ah, jaj! ön az? — Éppen jókor jön kedves Zsul, hogy elűzze komor gondolataimat. Annaira unom magamat, hogy már öngyűlölet eszmék is forrogtak agyamban.

Az elkecsereedett szép asszony kacagva nyújtá felém csepp kacsóját, mit — eltic ide, eltic oda — lehetetlen volt meg nem csókolni.

— Rég nem láttam, Zsul! hogy nem mutatá magát? s ma mi szél fuvá önt ide?

— Amor lenne fuvalma, mely az ön lábaihoz készttet borulnom, hogy arczának boris felhőt vidorságozsággal eloszlassam. Szőljon asszonyom, mi bánat emésztéi kibelet?

— Semmi! nem is tudnám megmondani édes Zsul, és mégis, — ma olyan komor hangulatban voltam, hogy . . .

— Az istenért napysád, talán csak nem a hitelezői zaklatják?

— Menjen maga bohó! — s a vidám kacaj újra felhangzott. Köszönöm Zsul, hogy ma meglátogatott, a maga társaságában mindjárt felvidulok! áldott kedélye is van magának.

(Nincs is egyebem)

— Nos, foglaljon helyet Zsul, csevegjünk egy kissé; ne oda, azt a karos széket húzza közelebb hozzám, ne oly távol — ugy na, s megengedem, hogy egész kényelemmel elhelyezkedjék benne, — otthon ugy sincs magának ilyen karos széke. Ugye hogy nincs?

— Honnan tudja nagysád?

— Csak ugy gondolom, hogy milyen lehet egy fiatal ember szobájának berendezése.

— Ünnepelesen tiltakozom e sértő kifejezés ellen, mert én önyenesen vagyck elöször is . . .

— Köszönöm nem vagyok kíváncsi.

— Mert ha nem hiszi, méltóztassék saját szemével meggyözödni.

— Inkább elhiszem, mintsem utána járjak.

— Nos? Most megengedem, hogy egy cigarettet készítsen magának. Ott az íróasztalon van a dohany és papir; de bele ne kukucskáljon abba a megkezdett levélbe. — Önök férfiak mind olyan kíváncsiak.

— Igy ni, húzza már közelebb a széket. Ugy! Elöször is a legújabb újságot mondja el.

— Tehat — szombaton volt a szabadalvú bál . . . Fényesen sikerült, sok szép leány, sok szép asszony volt jelen, de hiányzott a . . .

— Hiányzott a legszebb! én! oh tudom. Ön most bókolni, hizelegni akar, de ez engem nem mulattat, egyebet mondjon.

— Tudja nagysád hany szavazattal nyert a szabadalvú part? nyolezvan . . .

— Csak a politikát hagyja — tudom 86-tal, beszéljen egyébről. — Újabbat.

— A színház —

— Mindig üres, — az régi dolog.

— De a gerolsteini . . .

— Gerolsteini nagyhercegnő közbjött akadályok miatt újra elmaradt, — tudom.

— De azért nem tudja nagysád, hogy III. Napoleon hogy halt meg a Zulu-kafferek földén?

— Ugyan ne izetlenkedjék. Lássa Zsul, mily pietással készultem hallgatni az ön csevegését, s most látnám, hogy csak kötekedik velem. Beszéljen valami okosat, beszéljen egyébről.

Ez az asszonyka mindig egyebet akar.

— Okosat beszélni? most arra képtelen vagyok, s főkép mikor ön komor hangulatban van. Aztán tekintettel kellene lenni arra, hogy tegnapiról egy kis katzenjammerem van. — Jaj elszóttam magam!

— Ah, tehát megint korhelykedtünk? — Szép, nagyon szép, szégyelje magát! De hát mi élvezet is van abban a korhelykedésben. Inni bort, mindig inni azt a savanyu bort. Aztán . . . De mégis, szeretném ezt egyszer latni, hogy milyen az, hogy van az, mikor a férfiak korhelykednek. Hát isznak bort sokat, ugy-e? Nagyon érdekel. Mondja el.

— Érdekl?

— Nagyon.

— No hála istennek! végre találtunk valmit, a mi érdekl, a miről lehet önnel beszélni, — azaz bocsánat, nem ugy értettem. Tehat asszonyom, csevegjünk a korhelységről. Azaz majd csak én beszélék róla, önnek nincs gyakorlata benne. — Ön csak hallgassa.

— Micsoda? csak nem akar nekem itt előadásat tartani a borivás művészetéről? De mégis szeretném tudni . . .

— Hígyje meg asszonyom, nem oly borzasztó dolog az, kellő discretional fogok róla beszélni, s ki tudja nem akadunk-e egy-egy idealisabb, egy-egy poetikusabb részletre is.

— Nos, hát nem bánom, beszéljen el nekem egy ilyen korhelységet részletesen, az az . . .

— Nyugodjék meg asszonyom, ismétlem, hogy nem leszék indiscret.

— Hallgatom, de előbb tegyen néhány darab fát a tüze mert már alig pislog.

A hamvadozó tüzet egy vassal felbolygattam, néhány darab fát raktam rá, s míg a szép asszony kibomlott cipőszallagja megkötésével foglalkozott, az íróasztalhoz mentem, hogy magamnak egy másik cigarettet készítsék és lopva belénezttem abba a megkezdett levélbe. Nem kíváncsiságból, de mégis

egy kissé nyugtalanított. Az íróasztal az ablak mellett állott de én mégis nagy erőlködéssel el tudtam olvasni a megszóllitást. — »Kedves barátom! — Megnyugodtan tértem vissza a kandallóhoz, melynek tüze újra vidáman kezdett pattogni. Meggyújtám cigarettetemet s elkezdtem előadásomat.

— Zsul, lelkeim! — így szóltott tegnap déiben hozzám Feri barátom, lakó tarám, egy szép sugár termétű, barna gazdász gyerek. — Tudode, hogy ma születésem napja van, meg akarom fényesen ünnepelni egy országos korhelységgel. Az öregek meglepett egy ötvenessel, azt ma elverjük; különben is nagyon el vagyok keseredve, ma kulmatom a bánatomat az azután efiledem öt, ki bánatom okozója.

— Nem bánom — kiálták vigan — ma én is lejszom magamat a születésed napjára, egyebet ugy sem adhatok, de azt kikötöm, hogy jó fiuk legyenek.

— Mindössze négyen leszünk, te, én, Arpád . . . De hiszen Arpád vizsgázik . . .

— Megbukott a római jogból, ő is mulatni akar keserűségében.

— S a negyedik?

— A negyedik Gyula, kibe ismét bele ütött a nachtmuzik mánia.

— Aprió — szakit félbe a szép asszony, az éjjel én is kaptam nachtmuzikot. Ön volt, ugye bár Zsul?

— Gyula volt; bizonyos vagyok benne, hogy ő volt, a rohamai ismét rajta vannak, ha az ilyen roham öt megszóllja, ha többet nem is, magához veszi Garibaldi, s a hol csak tudja, hogy szép asszony, vagy szép leány lakik, elhuzat egy pár keservest.

— Jó! — felelt Ferinek. — Philyipinél, akarom mondani este 8 órakor a »Hungariában« találkoznék.

Már együtt volt a vidám társaság. Fenéig ürítettük a telt poharakat.

A társalgás kezdett lanyhulni. De az asztalra tett telt palackok, s a pohárürítések életkíteni kezdtek.

— Feri pájtás! de irigyellek, ha tudnád, milyen szép barna leánynak zavartad meg a minap a jegen a fejcsékéjét — kötekedik Gyula — én hiába nachtmuzikolok ablaka alatt, hiába »kék nefelejt« nóta se tudja meghódítani, s ez a Feri csak egy figurát vág előtte a jegen, s a kicsike ö érte sóhajtozik, — pedig szép nóta az a »kék nefelejt« nóta.

Feri keveset beszél, s csak néha-néha vonja mosolyra az ajkát, mely arczának még bámulatosabb kifejezést ad s mennél több bort iszik, annál szótlanabb. Gyula ellenben a bortól roppant vig lesz, folytonosan nevet, arca, ajka, hajszála, szeméi, mind nevettek és hirdetik, hogy ő csak majlen jól érzi magát. A harmadik pohár bornál már csókolózdik.

Arpád, a jogász, az orvosi tudományról tart pektietott Ferinek, a gazdásznak: Feri — tejét kezére hajtva — hűségesen hallgatja a nélkül, hogy tudná miről beszél neki Arpád.

Gyula ezalatt nyakamba csimpaszkodva, kapacitálni igyekszik, hogy ő egész big tud énkelni, sőt ha két liter bort megivott, a magas et is kivágja, melynek bizonyosságul egy pár hatalmas gikszer meg is ereszt.

Ez alatt behozzák a jó paprikás csirkét, utána a még finomabb turós csuszát, az üres pohár ismét megtelik és újra kiürül.

— Feri! csókolak — szól és cselekszik Gyula — nagyon szomorú vagy, oda se a bajnak, holtig élünk, igrál no!

— Igazad van! Fik az isten áldjon meg! s a poharak vidám kacajjal csendülnek össe.

Árpád közzörülni kezd a torkát. Gyerekek! énekelj egy nótát közkívánatra.

Halljuk! kiált fel Gyula »uni sono.«
»Ha férj lelkedet egy bölgyre foltverd
S az ödvösödöt könnyeláun tépi szét.«

Vágja Arpád hatalmasan, már a második strófa refrájmét az egész társaság vele dörgi:

»Gondold meg és igrál,
Örökre a világ sem áll . . .«

A lelkes dal elhangzik, az üvegek tartalma ismét elfoly. Gyula már erősen neki van lelkesedve, feláll, Arpádhoz megy és megcsókolja. — Pajtás vagy; éneked el nekem most a »kék nefelejtset«, mert hát nincs ilyen nóta.

— Előbb közzörük fel a naphóset.

— Helyes! Ahoz pedig csak én értek — szól Gyula poharat ragadva s egy székre ugrik.

Halljuk! Halljuk!

»E nagy napon ki ad nekem szókát cesete . . . elcsentem . . . esetelendő érzelmemet . . . hm . . . hm . . .

— No, Gyula beleszűsz — ingerkededik vele Arpád.

— Hallgass! ne zavarj! s tovább folytatja — érzelmemet, melyek szívem mélyén burjánoznak . . . hm . . . hm . . . mert, mert . . .

— No, ugy-e mondtam, — szól közbe ismét Arpád, — szállj le megbuktal.

— Nem római jog ez, — vágja vissza Gyula.

Arpád elhallgat s virginiáját dühösen ragja.

Éljen! éljen! éljen! Halljuk!

Gyula folytatja: Nem vagyok költő, hogy méltókép megénekeljem Feri barátunk e teledhetlen születés napját, de mert . . .

— Installóm meggyittunk — szólal meg Palsi, vezetve a beszállingozó bandát. Megtuttuk, hogy Feri urfinak ma van a születés napja.

— Hát honnan tudtátok meg fiuk?

— Kiolvastuk instalóm a kalendáriumból.

— Jól van Palsi, huzd el nekem azt . . . Tudom instalóm, csak a czibalmos hadd stimoljon addig a Palsi meginna ám egy kicsi pohárral, abból a homokkerti sámpánibul.

— Igyál no!
Ez alatt a czimbalmos stímól és szemével nyeli a bort,
mit Palcsi csak úgy kotta nélkül szed magába.
— No, rajta Palcsi, csendesen bánatosan: — Kétszer
nyílik az akácfa virága!

Feri merőn maga elé néz, fejét képt tenyerébe hajtva, szem-
me megüvegesedik, s két nehéz könyvesep górdul végig bana-
tos arczán.

„Megbánod még, vissza sirsz még engemet,
De szívének kétszer nyílni nem lehet.”

— Árpád, pájtás, no ne haragudj, nem említem többé azt
a római jogot, szervusz no!

— De úgy legyen! — Árpád és Gyula összecsókolóznak.
En ezalatt mellém ültem a kis bögöst s komoly discour-
susba elegyedtem vele, mert feltemtem magamban, hogy kitudom
tőle, miért csináltattott ő az enyémhez hasonló kabátot.

Feri most már szilajkedvre kap.
A hegedű hurja szívét marcangolja.
Szemében félelmes tűz ragyog. Férfias baritonja tul dörgi
a zajt.

„Megbánod még, vissza sirsz még engemet,
De szívének kétszer nyílni nem lehet.”

— Elég már abból a szomorú notából Feri, — szól Gyula,
a sírásig elérkeznyelvé.

Árpád huzatja tovább.

„Zöld a kökény, majd meg kékül,
Most ragyog szerető nélkül.”

— Tovább-tovább, — kiáltja Gyula, megéleli s csókolja
Palcsit, — huzzad azt, hogy:

„Volt nekem egy szép szeretőm,
Hej de nem is olyan régen:
De nem soká ragyogott az
Oda fenn az égen.”

— Fiuk! töltsétek! — poharat ragad Feri, — soha sem
volt még ilyen aranyos kedvem. Acsi, fiuk, Palcsi, van még egy
hívány tizezem, muzsikáld ki a zsebémből, valami díjat, nagyon
vigat, hadd sírjak tőle kedvem szerint.

A cigányok elkezdik a „Rebeka-csardást”, Gyula egy
savanyuvizes üveggel veri a nagybögöst.

Árpád tancsolja s jogász-csardást, egy részletet a római
jogból.

„Sűrű esillagos az ég,
Majd eszedbe jutok még.”

— Hej, de szorit itt valami a mellényem alatt! Igyunk
gyerekek! — Szilajon kapja kezébe Feri a telt üveget, fenékgig
kiüssza, s azután oda vágja a szemközti lévő nagy tukórhöz, az
csőrömpölvé török ezer darabra. Majd kimerülve dől le az asz-
talra és sir, zokog csendesen, keservesen, a zene tart tovább.

Mulat a pusztabíró! ordít az Árpád jogász, levei kabátját,
mellényét feltűri az inge ujját s járja az asztalon a poharak közt.

Végre a cigányok is kifáradnak, megszomjaznak, letele-
pednek a szomszéd asztalhoz stimolni és osztakozni a pénzén.

Gyula Ferihez ül és nagy titokban, fontos arccal komoly
kérés intéz hozzá. — Edes Feri! lelke! Kölcsonőzzél ide: nekem
négy cigányt, csak egy fél órára, addig elég lesz nekem a
czimbalmos is. — Feri néman „igenté” int fejével s Gyula a
négy cigánnyal megy nachtmizikolni.

Feri néz merőn maga elé, a czimbalmos megveri búsan,
keservesen.

„Megbánod még, vissza sirsz még engemet,
De szívének kétszer nyílni nem lehet.”

— Hat ilyen a korhelység! — szólal meg a szép özevgy.
— Érdekes, nagyon érdekes. Köszönöm Zsúli. Ön igazan kellemes-
esen szórakoztatott. Az a Feri érdekes ember lehet! Szegény,
de hát mi nagy bánata lehet, mi kergeti őt a létségbeszébe!
Bizonyára boldogtalan szerelme, szegény fiatal ember, előbb utóbb
főbe lövi magát.

— Dehogy lövi! nyugodjék meg asszonyom, nincs annak
semmi baja, legfeljebb átmentát kap holnap, mert elalussza az
órát, egy kis katezjammer, és más nap ha ebédelni akar, a
frakkját be kell küldeni a zalogháza.

— Hogyan? de hisz sokkal komolyabb, ideálisabb férfi
sem hogy...

— Igen, mikor iszik. Asszonyom, a korban nincs igazság. A
bor egy utalatos ördög, ki a gyavából hőst fosványból pazart, a
közönséges embertől ideállistat csinál, csak azért, hogy kijoa-
nodva még gyavább, még zsugoribb, még közönségesebbé
alacsonyítsa.

— Meg egy kérdést edes Zsúli: hogy tudja ön mindezt
oly híven előadni, ha maga is velök iszik és bizonyára le is
részegedik közöttük?

— Asszonyom, én utalom a korhelykedést, utalom a bort,
azért nekem nem árt meg.

— Ön férjnek való ember! Mért nem házosodik meg —
szól a szép özevgy, milyen szemem közé nézve.

— Szívesen asszonyom, de kit vegyek el?

— Holnap estvére szívesen látom egy csésze theára s
talán ajánlok önnek egy szép bánatos özevgyet.

Ma ugy is későn van — jó éjt!

Humor.

(Génetelt.)

*Azt hiszed: csak síralomban
Föld a lélek bánata?
Sajveszékben és sokajban,
Mely bensődből támadt?*

*Van mosolygós játszi, csendes,
Barátságos és szelíd:
S mégis százszor fájdalmasabb,
Mint palakozó könnyeid.*

REYÉVS ERNŐ.

Első szerelmem tárgya.

(Boszolyk)

— Irtá: SIRIUS. —

A haragos Tisza vad hullámai zúgva futottak el
kavicsös medrök lábánál, melyhez a tájékozó habók
egy apró gondolat szorítottak.

Magam sokáig elémtem már vézes játékkukat, midőn
a „hármás sziget” felől, mint valami vízi tündérek,
bájtelt dala ütötte meg egyszerű füleimet egy adalító
hang, melyet a majusi szél szárnyaira kapva, hordott
végig a Tisza regényes partján.

Semmi kétségem sem volt többé, hogy ott a „hármás
szigetén” bájós lanykák évezik fúrge özikeként az
élet majusát.

Minden habozás nélkül az előtem hímábolzó kis
sajkába ugrottam és a következő pillanatokban már a
locsogó habok fehér kebelén ringott sajkám. Mily ten-
szeges volt a szabad ég derűt baltire alatt a sik Tisza
gyémánt ragyogástu habjain tova iramló kis sajkám egy
álamszerű ringatozásban élvezni a természet csoda szép
sége? Oly! ezt a kejes élvezetet a költő ezerszínű esete
sem tudná lefesteni. Ezt csak átélni lehet, hogy örök
nyomokat hagyjon maga után a képzeletben, mely
szárnya kelne, néha-néha visszaröppen a multba, hogy
megédcsítse a jelent. — Elmer ngtem en is a termé-
szet nagyszerűségén, melynek néma esendjét csak a
messze távolból hangzó harangkongás egyes elhaló hang-
jai zavarták meg.

Elémtem az előlem lassan tündező magas parti
nyárfák lombos koronáit, melyeknek ezüstszínű rezgő
leveleit a langy meleg majusi szél ide-oda lebegtette.
A másik parton pedig a sik róla haragos zöld búza
tengere ragadta meg a képzeletet váltakozva rengő hullá-
mával, melyek közül az apró fúrgek vig „pity-palaty-
tyai” hangzottak föl a smaragd színű levegőbe.

A zajosan tovább síklo habocsakkal együtt tünde-
ztek el a magas ég kékljen uszkáló hmvas bárány-
fellegek is, melyekben néha-néha egy vakmerő köszáli
sas fúvárszél messzire kiterjesztet barna szárnyait, mely-
eknek ijeszítő esatogásaitól felve bujtak el a lég ki-
csiny madarai.

Egészen megittasultam a természet bájoló szépsé-
getől és észre sem vettem, hogy sajkám az erdő szé-
len egy kristály tiszta örbőlben horgonyozott már, mely-
nek kékes-szürke vízeben szazados fűzök lombos galjai
fűrésztöttek keskeny leveleket, a melyekről a lehalló
vízesöppök, mint valami ragyogó gyémántgyöngyök tünde-
döltek a nap aranyszínű sugarában.

Kiszálltam, — miután sajkámat előbb egy vén
tölgy hatalmas derekából láncoztam. Egyenesen az erdő
sűrűjébe tartottam, hol a szazados tölgyek lombos
koronái megvédtek a hevesen tűző nap szűrő sugarai
elől. Itt a bájadtól erdei zenek erandító esieseregéseit
hallgatta, némán folytattam utamat az erdő süppedő
falevel szőnyegein. Egyszerre csak újra megüötte az
az elragadó hang a fületem, mely oly esábitoan von-
zott magához a Tisza partjairól.

Egy sűrű bokor ajába döltem és élesen figyeltem
azon irányba, honnét a hangokat hallani véltem, midőn
nem messze tőlem egy kis biztaton egy óriási nyárfá
hűvös, árnyékában anyagi alakot vettem észre, ki többi
társnőitől kissé tavolabb, mint valami erdei „nym-
pha”, a zöld pázsiton heverészett. Üde arczát a szá-
zados tölgy vas ag koronáján átszűrődő és a zöld páz-
sitról visszavert napsugarak aranyos zöld zománcsal
vonták be.

Hullámzó keblének gyönyörű idomai kellemesen
simultak az apró ünyeiveskékhez, míg pieziny lábaes-
kái, melyek melyen kivagott fekete selyem-atlász özi-
pökbe voltak bujtatva, mintegy ütényt tartva a kellem-
es dalhoz, esábitoanul játszadoztak az üde levegővel.

Ott heverészett a bájós kis „hiúság” a sima gye-
págyon kacérkodó majusi gyöngyvirágok közt — mint
„legszebb gyöngyvirág” — apró bársony kezeikkel
csokrot kötözgetve belőlük.

Es én nem mertem kiugrani a bokorból és hozzá
szólni, hogy átkaroljam karsu derekát és keblémre
szoritva, éög esokot nyomjak rózsapiros ajákára és azt
sugyam főhéher fülesekébe, hogy... szeretem! Nem
mertem, mert látása elbűvölt, mint valami deli növény
nehéz illatarja és álomszerű merengésbe szegedett le a
bokor aljához.

Sokáig elmerengtem már a bájós idomain és ezüst
esengős hangjain, melynél a filemléle dala nem volt
istenibb, midőn egyszerre vigyázatlanul megragadtam a
hajlongó bokor ágait és a süögő haraszt megrezzen
alattam.

A neszre figyelmes lett szívem ideálja, a bokor
felé irányítva tüzes bogár szemeket, melyeknek tündöklő
fénye az ég legragyogóbb esillagait is elhomályosította
volna és nehány pillanat múlva felszóokent helyéről,
s mint a megriasztott özike, remegve futott többi társ-
nőhez, hátrahagyva a gyöngyvirág osokrot, melyet apró
kezeikkel oly gondosan koszorúba fűzött.

Utána akartam iramodni, hogy megragadjam és
örökre szívemre fűzzem, de lábaim gyökereit vertek a
bámulatól, mert most láthatam csak kellemesen hullá-
mzó isteni alakját egész valójában, midőn az erdő
zöld talpazatán sebzett fúrjeskeként futott többi társ-
nő közé, hogy azok ölelő karjai között biztos menhelyre
találjon.

Midőn fölszémletem szerelmi álmodásaimból, az
„aranyos erdei tündér” többi tündér társnőivel együtt
már rég elűnt a láthatarról, s úgy tetszett nekem, mint-
ha az erdő karsú fafőzsele messziről halatszó evező
lapát egyhangú esologászt viszhangoznák.

Magambhoz ragadtam a kis „hiúság” által font
gyöngyvirág koszorút, s szívemhez szoritva siettem ki-
fele az erdőből. A visszhang nem esalt, mert a kőke-
lő távolban valóban egy esónak már-már tündező alak-
ját fedeztem fel, mely édes terhelve — az igéző „hab-
lányokkal” — partra jutni törekedett.

Felűtem én is vitorlámat és a kedvező szélszár-
nyaira bocsájtva, a távolból szűrődő város felé tartottam.
Keblem esondós volt, de nem volt nyugalm, mert föl-
verte azt a szerelme hatalma. — Szívembe zártam azt
az eszményi képet, azt a bájós loány képet, melyet a
művész teremtő esete imigyen alkotott meg a képze-
let országának:

„Derűtebb homlokán a fénynek
Részegítőbb varázsa ég;
Szemében vaktiőbb a sugár,
Es esábitoabb a szendeség.

Mig arczán reszket mámor és kéj,
Zádn kibontott fűrtivel
Vilányfolyam szikrázva játszik...
Úgy epeszt és úgy ingerel.

Es mintha ajka felig nyúlva
Lelhegne titkos kéj után,
Es szemé álmodozni hívna
Homályos édes éjszakán.

S mintha az arezon egy veszelés
Örvénybe összefolyva ott
Mind, ami édest és halálost
Az örűt vágy álmodhatott.”

Ézt az eszményi képet zártam örökre, felejthetle-
nül szívembe és gyöngyvirág keretbe foglalva, mint első
szerelmem tárgyát drága „taísmanni” özitem. Azóta sok
idő telt el és en azt az aranyos „hiúságot” azt a tünde-
ri arczot, melyel lefeküdtem, melyel ebredtem, nem
látam soká; midőn azonban ismét megláthattam, a mo-
soly, a melegedő deréje újra rózsásra festette arezo-
mat és elrablott szívemet a gyöngyvirág koszorúval együtt
örökre átadtam neki...

S most az ábrándos „kis hiúság” már egy valódi
„nagy hiúság”, melynek asszony a neve!

Felcsésem lett, és a szerelme arany halóját most
már együtt fölözgejtük, szövegűjtük abban a nagy mű-
helyben, melynek: esaládi élet a neve!

Igy beszélte el Béla barátom első szerelme törté-
netét a h... .. fűrdő árnyas lugasai alatt, mint ahogy
en szíves olvasom néked elregettem. Örömmel hallgat-
tuk végig a multak e szép emléket, melynek élő tanu-
jelei: az aranyos kis feleség ragyogó szempárja és a
körülöttnak esevő aranyfűrtű kis tündérek újra meg-
erősítették bennem azt a hitet, hogy: a férfi sorsa az
asszony!

Rejtély vagy...

*Rejtély vagy elűtem
Meggéjthellen talány:
... Szeretsz-e? ... nem szeretsz? ...
... Vagy gyűlölsz is talán?*

*Öh, szívem mélyében
— Ha tudnád — mi érek...
— Nem mondom, maradjon
Titok es az érszt.*

*Falomb megne tudja,
Szelő ki ne mondja:
Hadd vigyem magammal
Ki a sírhalmoba!*

P. M. emlékkönyvébe.

*Nézz fel a magababa, nézz fel a kék égre,
Ládd, mint ragyog a nap, tiszta sugárban égve?*

*S mert olyan ragyogós, senki sem mérésél
Redd feltekintni, teljes s jótan észsel.*

*Ne légy oly ragyogós, ne légy oly tündöklő,
Hogy redd tekintsem, nincs es olyan vakmerő.*

A természet — hangulat.

*Vig kedélyem tündöklő nap
S tiszta ég — homlokomb,
Sugára a derűt mosoly,
Ragyogva ajtímon,*

Karácsonyfák.

Áll egy fényes fa fejedelmi házban,
Káprázató kincs függ szikrázó ágán.
Körüle udvarnép arany ruhában,
Feszés mosollyal, földiszítve drágán.

S egy másik áll a nagyrú kastélyában.
Vagyontérő aranyfüstje, diója
Selyemszövet, bársony köríti lágyan,
Főlé világot száz szövének szórja.

S az Űdvözöltő jobb keze megáldja
A palotából le a kis kunyhóig
Míndegyiket... A nagy egek királya
Szegényhez, dúshoz egyformán vonzódik.

A harmadik jómódú házban fénylik
Vidám mosoly a legszebb ékességé.
Nem kimeset érő, nem ragyog az égig,
De legszebb díszé jólét, áldott béke.

A negyedik a kunyhót világítja
Szerény, barátságos kis mécsesével.
Anyai csók, mely népét fölvidítja
A kicsi háznak! az derített fel.

Van egy kicsiny fénylő, nehéz munka,
Hulló verejték árán földiszítve
Koldusszegény pinczében. Otthonukra
Mégis leszáll a karácsonyok üdve...

... S a temetőben havas sírdombocskán
Letízve reszket egy kis karácsonyfá.
Nem mosolyog kis kezével tapsolva
Az, kinek szánta síró anya gondja.

De ott a temetőben... a kis síron,
Amely fölé e fájó könyvet írom —
Ott a Jézuska arca elborul,
S fölé egy égi gyémánt könyje hull...
Dávidi Ental.

Püspök és káplán.

Kronikás adomá.

Régebben az erdélyi püspökök s így Kovács Miklós is Kolozsán, a kincses Kolozsváron, mint a gülerünnak székhelyén töltötték az év nagy részét, a mi egyáltalában nem akadályozta nagy nisztelendőt N. N. káplán urat, aki igen jovialis, mulatni szerető gyerek volt, hogy olykor-olykor ki ne rugjon a hámból. Persze, hogy nem egy dorgatorimot kapott ezen életmód-jaért a püspöktől; meg is hallgatta töredelmes szívevel az atyai oktatásokat, jobbulást is fogadott, a mikor csak muszáj volt s aztán — tette a szepet továbbra is s húzatta a cigánnyal azután is.

Történt vala pedig, hogy egy álarcos bá alkalmával egy számarfeji barátunk öltözött alak kellett komikus viselkedésével nagy feltűnést és derültséget a t. cz. közönségben.

Jött a leleplezés ideje! A mi álarcosunk szeretett volna szép szerivel elosonni, de utját állották s minden erőlködése dacára is leleplezték s ime — a mi káplánunk feje kerül elő a számar fejből!

Még ez nem is lett volna olyan nagy baj, ha azok a bizonyos hírhordók az esetet a püspöknek is mindjárt be nem sugták volna, aki nagy megbotránkozással hallotta a káplán újabb csínytevését s habár őt elmés ötletei s jeles szónoklatai miatt igen kedvelte, elhatározta, hogy büntetésből valami falusi káplánára helyezi.

Hívattja is rögön az ípsét a audiendum verbum. — A secretariustól megtudja, hogy miért hivatták, hogy a püspök szörnyen föl van háborodva s hogy neki pusztulnia kell a városból stb.

No adieu szép Kolozsvár és vig élet! gondolja magában s búsan ballag fel a város szobába.

A püspökönl épen látogató volt s míg ő lehorgaszott fövel ült egy sarokban, újabb látogató érkezik a váró terembe, egy magas állású hivatalnok, a káplánnak is jóindulata ösmé-
rőse.

„Csak nincs valami baj? kérdi az újonnan érkezett, a ki a káplán arcáról nem sok jót olvashatott le.

„De bizony van, nagyságos uram, még pedig nagy! S avval elbeszéli az ő gyászos esetét!

„Hm! hm? persze, hogy nagy baj! De hát csakugyan volt tisztelőző ír azon a bálon? —
„Mí tures-tagadás, biz én ott voltam; s annyian láttak annál a fatális leleplezésnél, hogy még el sem is tagadhatom! —
No megálljon csak, kedves tisztelőző ur! gondoltam én valamit; hátha segíthetünk a dolgon, csak hadd menjek én be előbb a püspökhöz! —
Ugy is lett, az előbbi látogató eltávozta a nagyságos ur lépett be s a káplán szívszorongva, de reménykedni kezdve várja a fejleményeket.

„Isten hozta, nagyságos uram! szól a püspök az új vendéghez — nos mi az újság? —
„Újság, méltóságos uram, hisz az mindég van s ha nincs, találnak ki valamit az emberek, most is olyan furcsákat beszélnek, hogy... —
„Ugyan mit; kérdi kíváncsian a püspök.

„Bocsásson meg, méltóságos uram, de nem mondhatom el, sokkal inkább biztalem méltóságod magas személyét! —
„No csak nem rám vonatkozik? szól a püspök fokozódó kíváncsisággal.

„De éppen méltóságodra, s azért nem is merem... —
„No csak mondja, hisz ön, tudom, hogy nem részes benne! —
„De méltóságod megharagszik! —
„Dehogy, csak mondja! —
„No hát méltóságod parancsára elmondom, de rám ne tessék megnehezteni. Hát azt beszélik, hogy méltóságod tegnapi egy számarfeji barátunk öltözve volt jelen az álarcos bálon! —
„Per amore! Csakugyan azt beszélik? No ha még rám is ilyeneket fognak, akkor aztán nem csodálom, ha a szegény káplán is hirbe hozzák! Vajjon itt van az a szegény fiú? —
„Ugy emlékszem, láttam az előszobában. —
„Gyere be csak, fiam! szól ki a püspök.

„Hát, fiam, azt beszélik rólad, hogy az éjjel alakosan mulattál az álarcos bálban. No de ne vedd nagyon a szivedre a dolgot, látod most mondja a nagyságos ur, hogy még róla is azt beszélik. Menj haza békével! —
Ruprecht Alajos.

A szomorú ifjú.

(Heine.)

Szánalom fog el mindenkit
Azt a szegényt ifjú látni,
Kinek arcán a szenvedés
Mély nyomokat hagyott hátra

Égő homlokán csókolja
Lanyha szellő hús fuvalma.
Enyhét néki bús szívéré
Csak egy búska lány nyújthatna.

Ha a város vad zajából
Az erdőbe vonja vágya:
Vigan süttog amott a lomb,
Vigan danol a madárka.

De elnémul nemsokára
A madárdal, lomb-zőrej ltt,
Ha a szegény, beteg ifjú
Az erdőhöz csak közelit.

Hispánus.

Egy tárcza czim nélkül.

(Humoresz.)

Irta: Ifj. KUBISS ÁGOSTON.

(Vége)

Epen kimenő félben vagyunk. midőn a levélhordó belép egy nevemre szóló levéllel. Jobbra-balra megforgatom. de csak nem tudom kivenni, hogy honnan való. De né, megvan! A szerkesztőségől érkezett. Felbontom lázas sietséggel. Ugyan mit akarnaknak? Olvasom!

Kedves munkatárs Ur!
Sietve kérek egy tárczacikket, mert fogytán vagyok a szépirodalmi közleményeknek.

S ha jól tudom, most önön a sor a heti-tárcza megírásánál. Kérem azt még ma este, vagy legkésőbb holnap délig átküldeni.

Szíves üdvözzel!

N. N. Szerkesztő.

. No hiszen ez éppen jókor jött. Tudok is én most egy tárczát összehozni, mikor a házasságon, meg a feleségen jár az eszem! Hatha menten agyonvernének, még akkor sem! En és tárczát írni. most? szinte lehetetlen! Hiszen nem is tudok nyugodtan gondolkodni. Egy jóra való eszme sem fogamzik meg hitvány koponyámban. Hasztalan minden! De hát okvetlen meg kell lennie! Hah! mit tegyek, hova forduljak. Mindég, akármí módon, megkísérlem

— Fridolin! Már most egy jó óráig nem mehetünk sehová, míg ezt a nyomorult tárczát valahogy össze nem ferozelem Szórakozz addig valamivel — szól-
tam collegáimhoz.

Jó van jó komám, csak aztán csináld hamar! Én addig kikundikállok az ablakon.

. Ejnye de osavárja még most is az orrom az a átko-o-o-zo-ir pr haposháá

Nem! Nem megy. A gondolkodásban és fejtörésben már félig-meddig kedélybetegé is lettem.

Óh szerkesztőség, átkok hazája! hol annyi bú, annyi keserv halmozódik össze egy rakásra, mint egy Mont Everest — könyörölj rajtam! Nem! Keptelenség előttem még egy rongyos tárczát is összehozni. Pedig meg kell lennie, ha török, ha szakad

Még csak Fridolinra se támaszkodhatom, hogy kisegithetne bajból, mint hogy ő nem foglalkozik tárczák gyártásával. Őt inkább érdekli a buza, árpa, repera meg a krumpli naponkénti árának emelkedése vagy csökkenése Ah de valami infamis dolog is az a gazdasági rovat vezetése no meg a napi hírek: öngyilkosság, lopás, sikasztás, kolera, valuta összeállítása! Hogy az ördög rugványozza meg.

No és mar egyébre nem is volt szükségem csak az, hogy az a két elrugózkodott szomszédom hazajöjjön Most már igazán képtelen vagyok megteremteti egy tárczát!

— Óh isten-verte cseh bandája!

. Ni, hogy bógéti a gondokára feszített sanjári birkabeleket A másik meg quintben klarinettfúrozik Óh fontoságos egék! könyörüljetek szegény fejemen! Ni, hogy reccog az a nyomorult ajkaspiano, forte meg tremolando változatokban

Meg kell örülnöm s a „Heti tárcza“ még sínes meg!

. Hát Fridolin hol van?

„Ah, az az átkozott megugrott! No megállj csak, te semmirekellő! Itt hagyott egyedül az a raplopó, az a himpellér! Most már úgy látszik najtam a sor, hogy kerekét oldjak

— Ugy-úgy Gerzson szedd össze te is sátorfádat és menekül — ösztönzött egy benső sugallat. Én pedig

nem is nógattattam magamat soká, de odavágtam a kalamárist s rátámaszkodva riporteri botomra, az u czára iramodtam, noha a tárcza még most sem volt meg. . . .

Künn vagyok mar a szabadban. Üdítő légaromatlat éri arcomat. Sötét van. A pislogó gázlángok csak gyéren szórják a fény sugarakat szerteszét. Majd feltűn a hold s halvány fénye eloszlatja a homályt. Majd kigyuladnak az ég milliárd méesei, melyek az est fonsóget csak még inkább emelik.

Czétalanul rohanok végig az utcákon, pedig azt sem tudom, hova, merre!

Csak rohantam szórakozottan; láttam mint néztek uránam, mint sugdossak, mint mondogalják a járókelők: „Ez az ember félbolond“, vagy: „Ez bizonyosan a Rókus megfigyelő osztályából ugrott meg“.

— Óh — gondoltam én magamban — könnyen beszéltek ti, ti boldog halandók, kiknek nem kell még ma „Heti tárczát“ írni.

Folytonosan üldözött az a tudat, hogy még ma írnom kell. Irnom, a tárczákat oly mohó kíváncsisággal emészto olvasó közönségnek, ki mitsem törődik azzal, mennyi kinnal, mily nagy vajadások közt születik meg o zsenge csecesemő, melyet ő durva kezeivel markol meg s a melynek szülőjét csak egy zsarnokilag kiejtett szavával megölheti . . . megsemmisítheti.

Ész nélkül bolyongtam végig az utcákon. Neki ütöttem vagy tíz velem szembe jövő birka természetű úri embernek, vagy tizenkétszer csaknem bevartam vakon a csillogó kirakatokat, de a „Heti tárcza“ még mindég nem volt meg — feleség még pedig kevésbé!

Egyszerre megállapodtam egy kávéház előtt.

Szörnyű daemóni eszme villant meg tételődő agyamban: lopok plagizálók! Igen rablok anyagot, hogy írhassek tárczát!

— Nézd csak, mennyi rengeteg lap van odában; csak el kell olvasnod és akkor — sugalta bennem a gonosz lélek.

Béleptem.
— Lapokat! — ordítok az élembé siető és hajlongó pinczérnek.

Szegény flótás ijedében összeszedte a kávéház valamennyi heti-, napi-, viecez havi-, időhöz kötött politikai, társadalmi, szépirodalmi, művészeti, szak- és nonszakklapokat s czipelte hozzám.

Úgy nekem estem most az olvasásnak, mint egy vérengző hyéna áldozatjainak; szinte nyeltem a sorokat és hasábokat: tiszter is elolvastam az egy és ugyanazon mondatokat, de őh átkozott fátnem, nem értem meg.
Borzasztó, iszonyú, rettenetes állapot! Tehát innen is menekülnöm kell?!

Oh szinte megfojt a légkör, mely telve van szén-savval, vízpárákkal és dohány-füsttel.

Förtelmen kin! . . . még most se tudtam acclimatizálódni, pedig egy teljes álló órát töltöt egy piceool mellett. (Már fel kellett áldoznom egy-két vasat, mert e nélkül az ember sokat veszíthetne renomméjából.)

— Fízethetni! — bögtem állatias hangon. („Czálkellner“ majd hanyatt vágódott e bas-second hangtól s hanyatt-homlok rohant hozzám.)

A közelemben dákózó fiatalág rémültében mind eljettete a dákó-botokat. Az átelleni asztalnál sakkkozó két nagylbusz spiczburger egyike pedig „sakk-matt“ helyet „patt“-ot rikácsolt ellenfelének.

Még csak ki se lépek jóformán az ajtón és szem-től-szemben állok Fridolinnal, ki lélekszakadva szóhoz se tud jutni csak karomat fogva, szalad velem, mint egy örül.

Mi lett? — kiáltottam fel kétségbeesetten.
Ah barátom, ily nagy lelki változás, oly szívélyes fogadtatás, annyi gyöngédség . . . soha, még a mennyországban sem! . . . Hisz az valóságos angyal Angyal kit csak szeretni, kit csak bálványozni, imádni lehet Oh azok az ábrándos szemek, az a picizny megenni való kis kacso! Ah te végtelen bölcs, te mindenható, alkotója az emberiségnek, minek is kárhoztattál engem a közvetítésre! Miért is nem nevezhetem magaménak azt az angyalt!

Egy tanító gondolatai.

Mínél idősebb lesz a világ, annál nehezebb, de annál szebb feladatok várnak a népevelőre.

A nevelés munkája hosszú-hosszu láncz: csak hogy egy szem sincs benne kicsiny vagy értéktelen, de sőt az egészre nézve minden szem nagy és fontos.

Amily kevés reménye lehet a földművesnek a talaj alapos ismerete nélkül, — még a legszorgosabb munkázkodás, a legjobb magvak felhasználása mellett is — gazdag aratásra: ép oly kevés reménye lehet a nevelőnek fáradozásainak sikerében, ha a növendékeinek természetét, egyéniségét alaposan nem ismeri vagy figyelmen kívül hagyja.

A nevelés és tanítás munkája nagy és nehéz feladat, de erőt és kedvet meríthetünk hozzá saját szívünkbelől.

Azt mondják: a föld saját tengelye körül forog... Tévhít. — Az egész világ egy kis hűsáradék körül forog és ez a szív. Ha ismered azt a kis esavart, melyet ennek a kis hűsáradék rugóját megfeszítheted és teszszed szerint irányozhatod: az egész világ folyását megállíthatod, vagy megváltoztathatod.

Bámuljuk az ó-kor legnagyobb tanítóját: Sokrateszt; napról-napra hangoztatjuk a róla nevezett (sokratikai) tanulatot és legfőbb vágyunk: minél tökéletesebben el sajátítani az ő methodusát; pedig mi volt tulajdonképpen az ő methodusa? A szív, az a nagy és nemes szív, mely keblében az ifjúságot dobogtat; az a gazdag és finom érzelék minden iránt, a mi az embert igazán emberre teheti, és az a fenkölt gonolódásmód, mely még a méregpoharat is csak a halhatatlanság eszközeként tartja.

Tanítani és kiképezni — mondá Sokratesz — nem tud; azt csak a sophisták teszik — pénzért, ő a szeretet művészetét gyakorolja.

A szeretet kiforrása pedig a szív, csak mérítsünk belőle bőségesen, mert kimeríthetetlen is.

Miként a természetben a világosságnak és melegségnek összműködése szükséges a növények szép fejlődéséhez, egyik a másik nélkül csak igen kis mértékben, vagy éppen sehogy sem mozdítja elő a növést: ugy a nevelés és tanítás nehéz munkájában is csak az oldhatja meg teljesen feladatát, kinél az ész és a szív, a világosság és melegség, összhangzásban vannak, együttesen működnek.

A nevelésben a szívet szerepétől megfosztani annyit, mint az alkotó saját művétől elszakítani. De az észnek meg is kell adni a maga jogait; csak arra vigyázzunk, hogy egyik a másik fölé ne kerekedjék.

A tanító működése hasonlít a gyertyához: míg másnak világít, magát emésztí föl. Beesüljük meg tőlünk telhetőleg és ne koppantsunk minduntalan rajta.

Hogy az iskola feladatát derekasan megoldhassa szükséges, hogy működése iránt minden oldalról bizalom nyílvaadjon. Az iskola eletereje a nép bizodalalmában rejlik.

A nevelés nagy munkájában nincs helye a véletlenségeknek.

Zsoldos Béla.

A képzel kolera.

Írta: BEREGRY HELÉN.

A mennyiben a kolera-járvány, — a fővárosi hírlapok ősz tárgysorozatának egyik leghaladatosabb témája — szünni kezdett Budapesten s így elhalasztotta látogatását is tavaszra, mint gr. Apponyi — tehát mégsem rágalom azon állítás, hogy e szende betegséget a partvezér fogja behozni; az anyag egyesül a szellemmel: — elbeszéltem, hogy an betegeknél csak a kolera tünetei közt; nem lélek hogy, gúnnyolódasomért csakugyan belém fészkelik magukat annak bacillusai, mivel jelenleg szervezkedik s csak tavaszszal, — e kedvező időszakban — indítja meg az irtóháborút a zombori közegészségügy ellen, a midőn én már elutaztam valami kies s a kolera ellen légmentesen elzárt fűrdőbe; még pedig a járvány jelentkezése előtt, nehogy mint koleras betegeket vesztgátr alá helyezzék s zacherlínnel, — e legújabbán elfogadott desinfiáló szerrel — befeccskendezzenek.

Ugy-e bár kíváncsiak, hogy honnan szerezem én a fűrdőre a pénzt? megsugom, nehogy hamis pénzek gyártásával gyanúsítsanak. Előzetem van, hogy e telen ismét feloszlatták az országyűlést s elrendelik a képviselőválasztást, és a mennyiben a tisztviselők ez alkalommal is tántoríthatatlanok lesznek független politikai meggyőződésükhöz: a kormánytól megint kapnak szavazati pótlékok, a miből a családunk egy tagja a fűrdőt idevált a fűrdőben élvezheti; a mi családunkban én leszek ezen szerencsés. Gondolkodóba ejtett ugyan, hogy a pótlék csak nyáron lesz kiutalványozva; de azután megnyugtattam magamat, hogy a vendéglőssel úgy egyezem meg, hogy az ellátási díjat utólagos részletekben fogom törleszteni.

Mielőtt még csomagolnék s elutaznám: folytatnom az lebeszélést.

A fővárosi lapok kolera rovatát csak futólag szoktam megnézni, csakis az érdekel, hogy a betegek az intelligens vagy a munkás osztályhoz tartoznak-e? és ezt azért nem mulasztottam el megtekinteni; mert gyakorlati tapasztalataim szerint ez volt a legjobb övszerem, nem a kolera, de a félelem ellen; ha a betegek kizárólag munkások s szegény emberek voltak: félelem csökkent, ha pedig az intelligens osztályban csak egy koleraeset is fordult elő: félelem növekedett. Ama végtelen estén is, — melyen kolera-betegen gondoltam magamat: — a hírlap által közölt névsor teljesen elszalatta minden félelmemet s nyugodtan mentem szobámba lefeküdni. Midőn lefeküdtem, elővettem még a „Budapesti Hírlap-ot elolvastam végtel; de uram fia! mikor a regnymellékletet kezdem olvasni: gyomromban záibongás érzek. Jelve folytatom az olvasást, de a vége felé már ugráltak előttem a betűk s tisztán csak annyit láttam oda nyomtatva, hogy folytatása következik: — gondoltam magamban: az én gyomromban is. Gyorsan eloltottam a lámpát, — félelmemben elfelejttem, hogy a kolera nem banja, ha ég a lámpa, — ha eloltjuk, — s magamra huztam a paplant; reméltem, hogyha a testem fellelgszik: a szibbadás, — képmatem szerint göröskök — megszűnnek.

Mindenképen igyekeztem magam megnyugtani, hogy talán emésztési zavar idézte elő képzelt göröscimem; de hát ennek jelei egyenesen mások, én legalább azt láttam a libánál, hogy az anyágeszere, ha fenakadt; a fejét lehajlítja s hápop, míg az én fejemenk nem volt semmi baja; — a torkom is csupán kiszáradt: a rémületől, csak a gyomromban volt zúr zavar. Ezen hipotézist tehát figyelmen kívül hagytam s azon tünődtem, hogy nem-e gyomorrontástól ered? de hogy eredhetett volna abból, mikor annyira keveset eszem, hogy bátran lehetek egy mérsékelt fogyasztási egyletnek a tagja, hol nem élelmi árucikkkeket adnak el, hanem díjtalan ellátásban részesítik a jelenlevőket. Ezen feltevésekkel való töprekedéscím között egyszerre csak lazni kezdtem. — a labomat, — illetőleg a labáimat, mivel a bal labom tartálék alománya lett helyezve születésem után három évre s azért nem is szoktam — szolgálóképtelensége folytán — számítani, — a hideg hol kinyújtotta, hol összehuzta, s most senki sem győztél volna meg, hogy ez nem kolera.

Csak azon csodálkoztam, hogy a kolera miért kezdte én nálam az urakodást, helott a fővárosban előbb a munkásokat látogatta meg. Későbbem eszembe jutott, hogy nekem a származásom ur, míg apámát politikai jogainak bálparfos gyakorlása követ kezében a „esőcsökelek-leh” osztottam be s így nem lehet feltűnő, hogy én vagyok az első áldozat.

Anyára elfoglalt a félelem, hogy azt sem tudtam, melyik nemhez tartozom. Mikor pedig a hideglélelt forróság váltotta fel, — annyira hevültem, mintha egy fél üveg rumot kebeleztem volna magamba: — teljesen oda voltam.

Nem a halától féltam, — melytől csak a bűnös lelkiismeret szokott rettetni, — de azért e sorok írásánál mégis félve néztem hátra, hogy nincs-e mellettem e szellemi alak, hogy megvető nyilatkozatomért a nyakamat megezirogassa; — hanem a kinőtől. Eszembe jutott, mennyire eltörz a külömben bájos arc, az alak meg egy tömegig zsugorodik össze, hogy nehéz volna megállapítani a személyazonosságát, — a mi a büntények kiderítésénél nagy hasznára lenne a vádlottaknak; ha csak valami ismertető jele nincsen.

Lattam, hogy ez nem tréfa s hozzá folyamodtam a hazugságokhoz, mint egyetlen mentőeszköz. Kinyajmban megfogadtam, hogy ásványvizet fogok inni, — a mivel kettős czélt értem volna el: az emésztésemet elősegítem s fertőtlenítem magam a bacillusok ellen; hogy apát ráveszem, hogy szabad-elvű képviselőre adja a szavazati jogát, ha adott nem fog fizetni, — hogy ha vagyonom lesz, építetek egy menhelyet a nyugalmazott diurnisták részére, s hogyha felgyógyulok, vezekelni is fogok: kimegyek kocsin a kápolnához. Es hazugságaimnak megvolt a kívánt eredménye: éjfel körül mégis alomba merültem, — mint Ádam, midőn kivették az oldalbordáját; — reggel meg jöt nevettem, hogy tudtam megijedni s annyit hazudni olyan válságos állapotban, midőn az embernek csak az utolsó keuet — s itélettel szabad foglalkozni s nem pedig tetézni a bűneit. Ugy voltam, mint a praktikus szerelmes, ki imadottját rajongva szereti, míg meg nem nézi a telekönnyvet s ha ott kiderül, hogy az ideálnak csak tulajdonjoga van, míg a haszonelvezet a hitelezők: akkor érzelmi mámore elcsúszik s a leány elélenki;

„Esküdötél égre-földre,
Hogy hű maradsz mindörökké
Én hozzára”

s hozzá gondolja: és mégis megcsalt.
És most nyugodtan várom a koleraát, jól tudom, hogy többet nem érezéti át velem a kinök minden skaláját.

Sanyaru szerelme és arezképe.

— Anecdota. —

A szegény 25 frtos Sanyaru, a kiben szintén felébredt a szerelme s nősülési vágy s választani óhajott jóvendőbeli, — mivel kereső napjait megosztani óhajotta volna, — kileste őt az utca szegletén, de megszólítani nem volt bátorsága, — csak sóhajtozott utána s ábrándozva mondogatta, — „óh, ha tudnád, hogy mily halandó szív vérzik vérzik utánad, — megértened azt.” S a szerelme lávaként kicsoport szívéből s az utca szegletéről elfutott s rohant az irodába — s rögtön szerelmes levelet írt választott imádottjának, melyben leírta sanyaru kebléből ömlőleg szerelmét. A választ izgatottan várta, — az meg is jött, — a levelet nagy örömmel s dobogó szívvel bontotta fel, — de a mint felbontja — elhalványodik s elájul. Főnöke igen megijed s kérdi szeretelt — Sanyaruját, — „na makának mi pajmek fan, csak talán nem falami párpa meg lesz? — Sanyaru felocsudott s mutatja a levelet, melyben más nem volt, mint: „egy nagy számár fölekkel

ra jzolt ember fejé”, — s így szól: — ime szerelmi valomasomra válaszul az én — „arezképe m”.

— 2. — 11.

Egy szomorú mese.

„Őn sirt? — kérdé a puba pamlagon hanyagul hátradőlve és pizeti lábcskait a földön heverő, piros bársonypárnán kereszt befektetva.

„Igen, kisasszony, — feleltem fölemelt fövel és bátran szemé közé nézve, — sirtam.”

„Látja, — mondá a nő megvető tekintettel, — én nő vagyok de a móta gyermekkoromat elhagytam, engem még sirti senki sem látott, és én férfilétére sirt, s nem szégyenli ezt nekem bevallani?”

„Nem szégyenlem, — Igen, könnyeztem, sirtam, szoktam mir, a móta föfönek mond a világ, anélkül, hogy férfivoltamból csak egy morsányit is vesztettem volna. — Oh! ha én látta, — ha hallotta volna, esküszöm, őn is sirt volna.”

„Valóban?” — kérdé gúnys mosolygva. — „Ugyan kérem, mesélje el azt a rettenetes eseményt, hátha könyeket esal ki szememből.”

„Jól van, — szólám: — „Elmondom. Gúnnyolódása nem újszt el. Meglátja, kisasszony, ha elmondtam, nem fog gúnnyolni sirsámomért.”

„Tegnap mult egy hete, együtt sétáltam Sándor barátommal az utcán, a mint egy ház előtt halottas kocsi pillantott meg. A halalt eddig semmibe nem vettem: ha egy-egy ismerős haláláról értesültem, mindig valamely vig megjegyzéssel bucsúztam el tőle. — „Menjünk be, — mondám barátomnak, — nézzük meg, ki remélt már megint a túlvilágon szebb hazát találni.” Bemuténtük az udvarba. Ott állt az udvar közepén a fekete ravatal. A pap és kántor elfoglaltak már mellette helyüket s vártak a halottat. Nem sokáig vártak; néhány perc múlva kihírók az egyszerű, fekete koporsót, egy fiatal huszonkét éves nőt a koporsóját. Az a négy fekétre festett deszkaszál egy szép, ifjú nő zárt magiba, a ki egy boldogtalan férjet és egy szerencsétlen gyermeket hagyott hátra. A férj zoknya követte a koporsót és a drága halot férjéhez állott. Maga mellé vette kicsiny, két éves gyermekét. Oly szép volt a szegény kis leány; hűbőler arcát anyósoké hajfirtok szegélyezték, fekete ruhácskájára eles ellentétben állott arcaival. Oly kicsiny volt, hogy állig érte el a koporsót, mely szülőjét tőle örökre elzarta. — A férfi kenderjót szemére szorította és zokogott, a leányka átjára nézett és nevetett.

Lattam már árvaikat, kik anyjuk halálán keseregtek, — ismertem férjeket, kik fiatal hitvesüket vesztették el, de szívem sola senki nem indult meg; és most, midőn e kedves, nevelő gyermekarcára pillantottam, különös érzés vett rajtam erőt. Ugy éreztem, mintha villanyszikra ezikázott volna át testemen. Szemeim a koporsóra szegedtem és gondolatokba merültem. Nem halottam a pap beszédjét, nem a kántor énekét, — s midőn magamhoz tértem, arczom két meleg könnyesepet éreztem.”

A szép kisasszony lehajolt, mintha a lába alatt fekvő párnán valamit igazítana, de jól tudom, azért tette, hogy ne lássam, mint törli ki szeméből az áruló könnyeket.

Én folytatam az elbeszélést.

„Vasárnap dolgom akadt K... . . . kereskedőnél, elmentem irodájába. A mint beléptem, meglepetésemem még köszöni is elfelejtettem. A íróasztal előtt egy fiatal férj pillantott meg. A férfi az volt, a ki még csak tegnap temette el kedves nejét, — a kinek gyermeke otthon a bezárt szobában sir, oh! de anyja nem nem hallja azt. Pizeti kezeikéit ölérebe nyújtja és anyját hívja, — oh de nem jön.

A boldogtalan kezeire támaszkodva ült íróasztala előtt és me-reven maga elé bámult. Talán szeretet nejt látta keblében maga tete közeledni, karján gyermekével. Néhány perzig álltam így, midőn hirtelen föltárlt az ajtó és belépett a főnök. „Mit barmul már mogint?! — formédt a szerencsétlen. — „Miért nem dolgozik? Azt hiszi, hogy én lopom a pénzt?”

A szerencsétlen apa, a ki csak gyermekeért élt még, fölriadt a mogorra megszólításra. Tollat vett a kezébe és irni akart. De úgy látszott — a nap esztétől előtte, szeméből könyök pergett az előtte fekvő ivre. „Ombroma szamara!” — dühöngött a főnök. — „Takarodjék ki irodámból! Ily semmirekölöket nem használhatok.” — A szegény ifjú fölkel, föltette kalapját és kintörtött a szobából.

— Én utána mentem és sirtam.
A boldogtalan férj hazabotorkált. A mint belépett a szobába, gyermeke elébe szaladt és kinyújtotta karját, „Apa!” — kiáltá a kicsiny teremtés. — Oly sokszor hívtam a mamát és nem jött. — „Olyan éhes vagyok! adj egy kis kenyert.” „Gyermekek, drága gyermekem!” — kiáltá fuldokolva, és a kis leányt annyit kintzott szívéhez szorította. — „Nincs kenyérem, nincs miből él-nünk!” A kis leány bámulva nézett atyjára. Hisz anyja soha sem mondta ezt neki, ha kenyeret kért.

A férfi egy percze letette gyermekét, a szekrényhez lépett és kivett valamit onnan. Ismét keblére ölelte magzatját és egy fegyver hideg esővét szorította szőzke fejcskéjéhez. „Apa, ne szoríts, úgy faj a fejem!” „Hallgass, kicsikém, nem sokáig faj már; mindjárt anyádnál leszünk.”

Meghúzta a ravaszt és — gyermekét még mindig keblére szorítva: — követte nejét. Édes volt halála, mert gyermekének vére ölte meg. A golyó keresztülfúrta a gyermek fejét és az ártatlan vérel pirosra festve — az a p a szívébe hatolt.

A bájos hölgy hirtelen fölugrott és a szomszéd szobába rohant. Magamra hagytam.

Örvendő diadalom hazamentem, anélkül, hogy csak búcsút is vettem volna tőle.

Másnap ismét meglátogattam.

„Uram!” — kiálti, kezét már messziről felém nyújtva, — „Őn megtörté szívem jégét.”

„Tudom, — válaszoltam mosolygva. — „Egy költött mesével.”

Ernst Fülöp.

R . . . hoz.

Az Úr ritka — szép remeke,
Angyali lányka!
Te vagy szívem oltárának
Disze, virága!

Te vagy minden imám tárgya,
Te gondolatom.
Kísértetben vagy bánatban
Te őrangyalom.

Hűn szerető szegény szívem!
Csak néked adom;
Éltem egész boldogsága
Kezedben vagyok

Akarod, hogy boldog legyek,
Légy ugy az enyém;
Ha nem, — csak a sir ölében
Nyerek enyhet én!

HISPANUS.

Karácsony éj az égben.

Ne gondold kedves olvasó, hogy a menyországot akarom leírni, mert arra emberi toll képtelen: megmondta már az. Pal „szem nem látta, fül nem hallotta, mit Isten azoknak készített, kik őt szeretik.“ Trónusán ül az Úr, melynek oszlopa a naprendszer, és a csillagos ég menyete, a labasimolya, maga a mindenség a támla pedig a mindenható erő. Körölkötte a cherubok napagárra öltözve, a lilium fehériben tündöklő seraphok, az angyalok fényes serege és az ödvözültek milliói.

A menny fényes pompában ragyog a csillagai vakító fényt lövelnek, minden zugából a seraphok dala hangzik. — A teremő Isten mellett fekszik cececsém alakban a megtestesült Ige, kit látva az égi szellemek térdre huta imádnak; s az égben viharra kel fel a dicsőlymusoknak, melyet a magasztos menny folyton viszhangoz: „Dicsőség az Úrnak, hozsanna, ki az Úr nevében lőn.“

De megszáll a megtestesült Ige Atyja maga az Isten; mire megszönnék a dicsőlymusok, elmúlnak az angyalok énekei s mely, néma csend uralkodik az örök boldogság hazájában; és szől világozat teremtő és reszketelő szavával: A mai nap titkát csak ti értitek, kik a salakolt mentek vagytok, míg a föld fiait csak ajándékában értik meg a Megtestesült titkát, pedig minden fészál, minden harmat csep, a mindennap felkelő nap fenn hirdeti a szeretet örök csodáját, és mégis a mai nap kiváló adományt akarok a föld fiaimnak küldeni; azért álljon elő az, a ki legjobban tudja mire van leginkább szüksége a földnek, s azt fogom küldeni ajándékol a földnek a megtestesült Ige nevében.

Az Úrnak a szavára az égiék táborában minden arc fenségesebben ragyog, az égbolt arzaja is ragyogóbb, s az ég felhői mámort lehelnek s a szentek arzaja örömragyogásban ragyognak, ezen fényárban megvakulna a földi halandó. Egyszerre egy tündöklő alak kiválik, diadém van fején aranyzivekből fonva, szeméből hulló könyvek ragyogó gyöngyöké válnak, megáll az Úr előtt, kezét keblére nyomja, az ember sz eretét mentője, és így szól: mindenségen alkotó Atyja, nézz a földre mindenütt a gyöngy-ölet írja ki azt, mit szentséges Igéd vetett, mifőn még a földön járt.

Az erősebb mint taszítja öklét a gyöngyöknék torkába; nézd az aljas kéjenczet, miként dob őszköt a legszentebb kötés közé; nézd miként roskad össze a mankós vén vitéz a dus gazdag kölcsön; nézd a bűnös anyát, miként szabadul meg melhe gyödmölcsétől; a legdicősebb anyai szeretet mérlegge vált mir a földön. Emberszeretetet kérek tőled Istenem ajándékol a megtestesült Igen nevében, hadd vigyem azt le a földnek, így szól és lehull az Úrnak trónusához.

Erre az ödvözültek seregéből egy másik szellem válik ki, fején zöld repény fűzér, szeméből egy két sugár tör fel felé, mely az eget is tulhaladja, kulcsolva kezét az Úr fele s így szól: Azért oly sivár a föld, mert a reményt elnyomja a kétségbe esés; ember embertársat gyűlöli, mert csak itt akar ödvözölni, a hely pedig szők, az élvezet fogy, ha kifogy sajátja, másé után nyul; a hely mindég szűkebb, mert ember mindegyik több lesz a földön, véges az mind, mit itt keresnek, elfogy minden s mindég többen lesznek arra, mi megmarad, az eszközökben nem válogatna. Nézd milyen nyomorult a földön mindenütt, könyörtelenség és nyomor, megvetés, guny és káröröm. Nem tal más menekvést, mint önkézzével kioltani életét, küldd el néki az ég reménysugarát, megfogozza s a reménysugaron, nem a földre néz ölibe, hanem az ég felé. Reményt kérek tőled Istenem, a megtestesült Ige nevében, azt vigyem le ajándékol a földnek! és lehull az Úr trónusához.

Erre az ödvözültek táborából egy másik szellemlak válik ki, minden tagját a mindenható erő jellemzi, mely sziklat emelni s tengert klapasztani képes. Fején hatalmas üstökös sngarával végtelebe törve; kezében faklya, mely nem öget, csak szeliden világít; úgy áll az Úr előtt, mint világító fény a hit nek szelleme, s így szól: A hitre, az előltre van csak szüksége a föld szegény lakóinak. A hitelenség és kétség ördöge öté fel szét tanyáját, küldje engom s tündöklő világomtól előzlik a hitelenség pokolli füstje; s az emberi értelemmel nehezülő ketkedés fatyolát elosztatom s visszadom az embert néked.

Te óv leszel újra, mert szeretetében lesz hit és remény. Hitet kérek tőled ajándékol a megtestesült Ige nevében, hadd vigyem ezt le ajándékol a földnek és lehull az Úr trónusához.

Erre megszáll az Úr világokat teremtő és reszketelő szavával;

Te menj a földre s vidd az Ize legszebb ajándékát. Valjon nem tavozott e már a föld az égtől oly messze, hogy a nagy úr még s hit gyors fénye sem haladja át?!

Buday Gerő.

Tanulótársaimhoz!

Fő! barátim! fő! munkára!
Legyünk édes, szép hazánknak

Buzgó, lelkes munkásai
Kik nem félnek, nem hátrálnak.

Reánk nem harez várakozik,
Sem szabadság kivívása.
Megalózzit minket ebben
Márcziusnak ifjusága.

Nem is a harez boldogítja,
Gazdagítja a nemzetet,
Hanem művelt, hű fia! —
Nemesítik hát szívünket.

A béke szép olajgát
Fávy fogjuk fölnevelni,
Melynek gazdag gyümölcséből
Örökké fog hazánk élni!

Ernst Fulöp.

I. részlet.

„Julianus Apostata“

című történeli tragédia IV ik felvonásából.

9 ik jelenet.
(Közér: Antiochiában. Balra Apollo temploma) Julianus császár, Naxianni Gergely, polgárok.

Julianus:
Megallj! Ne folyjon vér! Eznek ellu
Mia kard a fegyverünk: a gondolat!
Ez pusztít, öldököl, és gyilkosabb
Azzól villámlinal. Gregorie
Látlak viszont! Athenen tréfa volt
Hellas hitét, hogy vöd em ellened
A rhetor iskolákban. Ürögym
Vala, hogy úgynek Hellas isteni
Leggyöngöbb védenétek. Kimondom most:
Igazán védtem öket ellened.
Te méltó vagy ma is pártjukra törni.

Gergely:

Az Isten egy s több nem lehet.

Julianus:

Szegény tévelygő halló és halljátok
Ti is a jótan ész szavát még egyszer
Tölem, s ítéletek: Az Isten egy?
Ki mondhatja, hogy nem több és csak egy?
Hisi Palaestina maroknyi népe
S tagadják milliók. Ha menyörög;
Az ocreánt szél korbiesolja fel;
Vagy földalatti csiraból zold fat
Éltet, teremt a napugár; midőn
A nép orzait öldöki a ragaly
S Thanatos vélen, szelid ifjakat
Ragad Hadesz homába: mindent
Egy eszme tartja össze, egy Isten
Műve? Szél, napfény, villám és ragaly
Egy kördulatlal szarmak-e?
Hogyan? Lehet-e egy a kutféje
Jónak és rossznak?

Gergely:

Végtelen az Úr
Bölcsessége: ember nem fogja fel.
Jóra vezérel, ha rosszban ostromoz.

Julianus:

Evangeliumtok őres szavát
Csépléd te is. Szók! Tanyekot kutass!
Butavá tészed magad, hogy az úr
Legyen a böles. Ha mi éltedben rossz.
Te rád hártja: am ha dolgoj jól
Megyen: köszönd neki! Ha Isten jót
Akar: gyengének, rosszait teremt?
Szenvedni — kell — mondjátok — hogy nagyobb
Legyen jutalmatok! De furesa egy
Nagy úr az Istened! Ha én gazdag
Lennék, szegénynyel vágyva tenni jót,
Cserébe mit so várnék letteméit.
Hatalmas, böles lehet-e Istened.
Embernek adra ézt kormánytalan
Ész — hűjavít indulatot s mi fő!
Egészséget erő nélkül. Szegény
„Adám apátok nyakába varrja
„A létet, hogy megbolgolt: „Évát holott
„Melléke társul ó ada! — s neki
A nagy hatalmu böles főnek nem állt
Módjába megjavítani hiirtelen
Elromlott gépepést, szől erekig
Vart, míg — nem ő — sa kegyeskedéit
Kereszten belni meg — ki tudja mért?
Az első ember löneit ő nem
Változta meg. Éva még Kainokat
Szül ma nap is. Mondd nem fejtelt-e el
Krisztus tana? Ha élne, lángostort
Ragadva világlába halitana
Gözök, kövér papjátokot ő
E birtokvagyó tetteit paránza
Gaztokat, kiknek a vallás drógy,
Mellékes hivatal, szerzeni bőven
S az állam dolgaita konyteles
Ipparral maguk tolni föl.

Gergely:

Engedd
Uram, ne halljam iszony szavaid!

1. és 2. Polgár:

En hallgatom, mert jól beszéls!

Julianus:

Szeresd

Felebarátodat, ez volt tana.
Éhez magad, helyetted jól majd ő
Lakik — s ezt téve, új bűnöt teremt
A szent ige: egy más rovására
Zabáló társat, Tantok ellene
Az éhező gyomor s a szeretetnek
Loppangó szerelem, örölt hitednek
A láncra vert rabszolgá ész. — Igen!
Hogy ödvözöljete. Prometheus
Szikráit el kell oltnotok. Silány
Had, pustulj! Gyámjai mióta vagytok
*) Julianus saját szavai.

A nemzeteknek, romba dőlnek ész,
Művészet, tudomány alkjai.
„Egy ács fiát halott szidót botor
„Halás segédét s zoba tudós
„Firkász barátokat, kiknek minden
„Ugy jó, amint van. Plátó, Sokrates,
„Homér főlé toszitek vakmerők? —
(Kívül áhítatos egyházi dal: „Im aszerint borulunk“ Julianus megilletődve hallgatja). Polgárok (létrédeplnek)

Gergely:

Közelg a szent telettemmel püspökünk.

1. Polgár:

Nil mint figyel a szent hangokra ő?

2. Polgár:

Volt Krisztus híve ő is egykoron.

3. Polgár:

A szent tonzura még ott van fején.

Julianus:

Emlékeim távol honába visz e dal.
Csodás, már azt hívem kiirtva van
Mind-nem gyökérszél, mi multból maradt
S e hangok lelkemben leppangának.
Eh, ez zene — mi más? Te Apolló
Tanítád öket erre is. No mért
Bámultok így, meredve mint kövek
S e templom oszlopi? Fenségesek ezek,
Ki építette. Apoll ihleté?
Nevét örök időkre hirdeti.

(Némi vörös fény és füst terjed)

Hangok össze vissza:

„A templom ége, pogányok temploma!
Így bünteti Isten a merészt!“

(Lárma — haragszó — ének kívülről)

Julianus:

Hah! nyomorútk, ki műve ez? Vége!
Apolló nagy Isten fenytés ezek
Démónait és öket magukat!

(A néphöz)

Ez művetek!

10. Jelenet.

Előbbiekt, Maris (a koporsóval — kísértőül — szászokkal — kereszteltek)

Nép (Az ének megcsendül)

Maris:

Szent Jézusunk műve!

Igy torolja meg, hogy szentjét Babylast
Sirjából kiüzéd.

Julianus:

Óltsátok
A tüzet! „Te vén buzgólkodó, ha oly
Hited van absón, kit nevezsz, kérd, hogy
Szemed homályos tükrét fényesítse
Meg újra!“

Maris:

„E kegyet nem kérom én!“
Örömben feülyök egykor két szemem,
M dőn kereszt jelet öntém fejre;
Mikor a szent tonzurat fölvetéd;
Késs kezem reménye, nem, de hit
Édes mala zija szült belém, mikor
Az úrnak áldoztam és Julián
Mint ihletett lectora olván!

A szent evangélium szavait:

„Ha akkor volt szemem, ne lássak most!
Az Ú kegye nagyobb hogy nem látom
„Julianus Apostatát!“

(A templom teleje kigyúl, belejében iszonyú robaj)

Julianus:

Oh! mint

Felelnék dőre szólomdra szg!

E szent haz — romjain kezergek én:

Maris:

Kö-istenid kövekből alkotának.
Az ur alszját jöröve vété
Az épületnek, melynek teleje
Örök idők magas boltjaig ér.

(A templomból lángok csapkodnak ki.)

Julianus:

Óltsátok el! Te meg ne szónokolj!
Bosszut Apolló iateu rajtokat
N-em e remek kövek romjain áll.
Többé ne oltsátok, omoljon es!
Jeruzsalembe jő Alpyia —
(Nem isten, csak művészt) — építi már
Bölcs Szalmonnak templomát. E rom
Helyett „ledöntöm a galileai
Vártszó jóslatát . . .

Maris:

Ivám sokat

A hegy forrásból. Nem átkozlak,
Csak áldlak, Julián.

Julianus:

Nem, renyhe nép!

Szép szókkal én beérni nem fogom!
Mindent Istennek, semmit Augustusnak?
Állam államban nem lesztek tovább!
Bősz tömeg, mely az élet erejait
S nagy munkák atól kivonod magad?
Harezoljon a pogány helyeteket?
Vetek győzteseket földi javat,
De munkás polgártól koldulni nem.
Fel, Persia határa, Sapor
Adás hadát feyintni, ott a vér
Tengerében aróid újra magadat
Te gyára esőselek. S ti légiók
El Persziába, Augustus gyalog
Halad előttemek, mert Róma szent
Harezában, oly kós, mint ti, semmi más!

Katonák:

Fel Persziába, nagy Augustus, fel! (al mind)

Junia:

(Fáhlával megjelenik a templom mögöl, s utának néz)

Csak fel! Ott is vérszangyalod leszek! (aj).

(A templom összeomlik.)

(A függöny legrödd.)

RAKODCZAY PÁL.

*) Történeli monda.

Felhőm a gondolatok
Bőborult agyamban,
S villámok dörgők alól,
Óráit haragomban!

Gréczba.

Hol vagy egyetlenem, vesztél csillagom,
Hová tántolt ottlen' az égboltozaton?

Kereslek, kereslek, — mindenütt hidba:
A süllyvészen, az egész hadsá!...

Vége megtalálhat — messze, messze földön,
Idegen az arcain, idegen az állony...

Idegen csudában, — idegen nép között.
... Oh, szíved is talán kőszék költővé!

FALUDI LÁSZLÓ.

A nők hivatása az emberi méltóságot és a női tekintélyt emelni.

— Schlösser Lajos. —

Az oly atyát, ki nem gondoskodott a maga idejében fiainak illedelmes polgári állásáról, ami jövőjüket biztosítja, mindenki gazembernek tartja! az oly anyát ellenben, ki szemlélőmát azon van, hogy leányainak, egyetlen szabad élethivatását, a házasságot elősegítse, kinevelik, sőt többet mondok — megvetik.

Ez bizonyosan egyike a polgári társadalom következtelenségeinek. A férfiak egyáltalában sokkal inkább élnek foglalkozással, mintsem erre különös figyelmet fordíthatnának. — Hiszen van egy-egy leánnyal megálló családját, ki minden dárdo vagy estély után felsóhajt: hogy mar mi lesz az ő leányaiból, ugyan mi lesz belőlük? de még nem volt államférfi, még nem gyászott olyan bősen a világon, ki e kis, e jelentéktelen élet-kérdést boncolgatni méltó fáradságnak tartotta volna. Leányok, mint látszik, csak azért vannak a világon, hogy az emberiség ki ne haljon. Egészen nélkülözhető teremtsék, ha az emberek úgy találnának nőni, mint a virágok és a fák.

És a nők mégis emberek, emberek, kiknek joguk van élni, hivatásuk nemesedni, és ezáltal az egész emberiség nemesítését elősegíteni, s a világegyetemet céljához közelebb vinni. Egy vas-törvény kötelezi őket erre, még egyúttal szerencsésnek kockázatásával is, hatalmas törvénye a női hivatásnak, mely nem egyszer unszolja, sőt kényszeríti őket többet tenni a férfiaknál, többet, oh! sokkal többet aldozni a férfiaknál. Az anyáknak nem egyszer kell szívszakgató bátorsággal fiaikat, a hölgyeknek férjeiket adni a harc istenének karjaiba, hogy megmentessék hazájukat. A háziaszonyok bátran kell a nyomor és inség dermeit szemébe nézni, ha a nemzet közszellemének emelkedése szíven fekszik. — De miként tehetik ezt, ha nem ébresztik föl bennök is az önzert anyagát, ha nem teszik figyel messé emberi méltóságuknak magasztosságára!

Annóra bele nőttem magat a polgári társadalom azon eredet-éves előfeltételre: hogy az asszony csak úgy valami, ha feleség és anya, hogy az igazság ezen hatalomszavát is tulkiálja szinte: nincs asszony, ki úgy női, mint anyai hivatását méltóan betöltsé, ha nem volt előbb észlelő, törekvő, küzdő ember. — Ha tökéletesen érvényre jutott egyszer ez az igazság: magától megszűnik a házasság hiánya és elvadásza fölötti általános panasza, a női művelődés fonakása és korunk nőnemi fiatalosságának külső fény és évi utáni vágyódása, kapzsisága.

Korunk minden mélyében gondolkodik a hölgy éri, hogy életkora, törekvéseinek névze reformoknak kell létre jöni. Nem egy hölgy adott ebbeli fajdalmának hangot. A világ összes nőközönsége éri az emancipáció szükségességét. Történelmi kell valaminek, mi a nők állásán a társadalmi életben segítsen; és míg némelyek vadul küzdenek, hogy féktelen szabadsághoz juszanak, addig mások azt vélik, hogy a múlt századok lélekváltó megszorításait még szaporítani kellene, hogy ez által a nőnem és ennek folytatás a családiaság szinté küszöbe számára béker, csendet és boldogságot biztosítsanak.

Mindkét fél, úgy tetszik nekem, hibás elvből indul ki, még pedig, habár nézeteik igen különbözőeknek látszanak is, de a két élv helytelensége egy okban összopponok. Mindkét fél azt gondolja, hogy az, a mit tágitani vagy szükíteni kell, hogy a nőnem állapota és a családiaság jóléte emelkedjék, valami külső — és itt a hiba — valami formái korlát.

De én teljesen meg vagyok győződve a felől, hogy igaz ugyan, miszerint külső körülményeinken kell segíteni, de csak azért — és ez a valódi cél, — hogy ez által belső létünk javulása legyen eszközölhető.

Megszorításokat megújítani akarni, melyeket az idő semmisített meg, éppen oly elhibázott törekvés volna, mint némely anya eljárása, ki felnőtt hajadon leányait gyermekszobába kergeti, ledől alakjaikat gyermekruhákba kényszeríti és szoktatja, hogy így talán az ébredő szívet, a női élet felviruló virágát még egyszer a gyermekkor bimbójává idomíthassa. Föl kell pattannia minden bimbó-buroknak, hogy a virág teljesen és szelídeden fejlődhessek, s a virágnak le kell hullania, hogy az új csíra gyökeret verhesen a földben, mely a megérett bimbó — arany gümölcs magvából keletkezett. Ez a természet változtatlan törvénye, mely ellen hiába, hasztalan küzdene az ember, de a mely törvény boldogságunkat segíti elő, ha böcslen fel tudjuk használni.

Századunk hölgyei, kiknek emlékező tehetségét a tanítás fejlesztette, kiknek szellemi látókörét az ismeretek tágitották ki, nem tudnak többé nagy és dédanyáik megszorított szellemi látókörébe visszalépni. A világ előre haladott, a nőnem benne és vele.

De hogyan állunk most? Minő sors vár leányainkra, kiknek szelleme, ha művelt, annál többet igényel?

Oh! jól tudom, hogy minden családjába borzállyal néz a jövővel szembe, ha meglátja leányait maga körül, kiknek virágási ideje oly rövid, s a kiknek későbbi élete célvesztett és örömtelenné látszik, mert a menyegzők ritkábbak lesznek, de azért, ha figyelemmel kísérjük a dolgokat, láthatjuk, miszerint a legtöbb házasságnál a férfiakat azon élv vezetői, hogy nehezebben épen annyit kell hozni a házhoz, mint a mennyivel ők bírnak, minthogy szükségleteik is egyenlők. És mégis a házasság, minden körülmény között egyedül a házasság azon óhajtott rév, mely felé ezer meg ezer élő lény küzdök, kik mindannyian azt hiszik és méltán, hogy joguk van élni.

— És úgy van leányainknak szüksége menhely, — életem — és öltözetre, mint fiainknak, ha nem akarnak elérkezni és megfagyni, és ez élelmet, menhelyt és öltözetet, a dolgok mai állása szerint, egy férfit kezelőből kell elfogadniok, mert magukra nem képesek az önfentartás ezen nélkülözhetlen feltételeit megszerezni. Ez korunknak betegsége, kegyetlen, rémítő jalkiallása, ez az oka, hogy mert ritkábbak napról napra a házasságok, és hogy miért van oly ritkán jó eredményök, még viszont a szerencsétlen egybekelés oka a rossz gyermeknevelésnek, a rossz gyermeknevelés pedig a súlydó államoknak alapja.

Leányaink sorsa, a jövő élet sorsa. S ezt felvállról venni nem szabad.

Úgy tekintjük a vén kasszonyokat, mint az emberiség kínócséit, hulladékeit; de miáltal a földmives és chemicus azon vannak, hogy a hulladékból hasznost, sőt szépet készítsenek, addig azokat, kik meglehet leányaink, testvéreink, mi egykedvű szemmel nézzük, kik forró szívet hordának elvirágzó kebleik alatt, kik megjelennek és eltűnnek, és élnek terhére önmaguknak s a világ gyalázatára. — Mi is nevelésnek találjuk, ha leány, ki a 30-on túl van, még érdeket talál a fiatalság örömeiben, tanceban s többi, és megvető szemmel néz a válnak, ha nincs elég hatalma uralkodni önmagán és észrevéti mindenkiel, hogy megvan benne is az a nőes vágy, szeretettel csüszhetni valamelyik férfira, és hogy egyáltalában még szeretne férjhez menni.

De ha valamelyik a vén virágában levő leánynak alkalma nyílnék önkézzel kerestetet szerezni, úgy igen-igen valószínű, hogy nem fogja szerelmét és férj utáni vágyát kinyitlatkoztatni, vagy talán már ilyesmik után többé nem is epedne.

A szerelmevágy eszapan csak egyetlen egy pontocská azon svatagban, mely az elvénült hajadonok életét képezi. Amny az asszony, ki a szerelme boldogságát még csak nem is sejtí, és a ki beéri házi hatáskörével és megelégszik azval, hogy gyermekeit felnevelje!

Mily mostoha, mily keserves valamelyik elhervadt szépség nyomorult sorsa, ha még férjhez nem ment! Szívszagató szenvedéssel vonzolja haszontalan és örömtelen életét odább és még elég boldog, ha elég gyámoltalan himi szemfényvesztő reménynek mely neki jövöt és férjét igér.

Nincs férfi, ki ezen élet sivatagát egészen felfogná, mely magában mindent felolvassz; a mi komor és pusztai. Öregesség a szívben, szegénység s az a szomorító érzelm, mely sejteti, vele, hogy környezetének terhére van, az a tudat, mely érezeti vele, hogy mindenkinek nevelésül szolgál, összesen egy oly rajzot képeznek, oly borongást, mint az ősi nap örök unalma lanyha csöcséjével és át még atszürkült látkörével. A dörgés ordítása, a vihar vonítása még szépségei közé tartoznak az ilyen napnak.

Mit műveljenek tehát az anyák, kiket Isten leányokkal áldott meg, hogy őket ilyen sordult megmentse?

Férjhez adják őket; minden lépés, mit e végre tennének, nevelésük tenné őket kortársaik előtt, vagy talán még megvetéseket is kidermenelnek, de még az óhajtott célhoz sem vinék őket közelebb, mert semmitől sem borzadnak inkább a mai fiatalok, mint egy házasságszerző anyától. Természetes tehát, hogy minden törekvésük oda irányzódj, miszerint tanítás és nevelés által oda képezék leányaikat, hogy kenyérkeresetőköt biztosítsák, és ügyszólván önmagukkal hordozzák a legtöbb esetben az asylumot.

A házasság, ha olyan, a minőnek lennie kell, a nőnek ne csak szívgyönyört adjon, hanem tisztességes állást is a polgári társadalomban, és alkalmat, hogy szabkelti tevékenységét értékesíthesse. — Az első, mi a házasságnak valódi és tulajdonképeni boldogsága, a szívhöz ragaszkodók, mert szívből jön. A szív boldogságát semmi sem pótolhatja, s nélkülözése mindig fájdalom okoz; hanem magános szívvel is lehet az önbecsülés nimbusát s az emberi méltóság fényét megörizni. Egészen másként áll a dolog, a polgári társadalomban biztosított állással.

Szent kötelessége minden anyának, hogy leányai, ha nem is mennek férjhez, hasznos tagjai lehessenek a társadalomnak, szent kötelessége mondom minden anyának, hogy gyermekének az életben tisztességes állást biztosítson.

Ez nem, egyáltalában nem lehetetlenség, sőt még nem is olyan bajos, ha úgy vesszük.

Hova tovább kihalnak azon előítéletek, melyek az asszonyt sok társadalmi állásból kizárják, és már nem kell kőfalak ellen harcot folytatnunk, hanem csak törpe tövisgátokon átszökünk, melyek legfeljebb megkarcolhatnak egy kisse, de a mi nem sokat tesz.

Adjatok a női nemnek munkát, hasznos munkát, tanítsátok meg a nőt, hogy a kenyérkeresetet valami szentnek, valami emberhez méltó foglalkozásnak tekintse, tanítsátok meg leányaitokat az önfentartás titkára, valamint fiaitokat megtanítjáték, és anélkül, hogy asszony uralkodjék az állam fölött, a nélkül, hogy karddal kezében seregeket kellene vezétnie a harc tüzében, vagy a férfiakkal a tudományosság és bölcsesség szent berkeiben pályafutásra kelni, a férfiak mellett is vivhat ki magának tisztességes állást, mint az emberiség kiegészítő része.

Emlékhönyvbe.

Majd ha valamikor évek elteltével,
— Ki tudja hány féle leszünk szana-szanyel —
Kedez ügyébe jó ez a kis könyvecske,
Mint idők egéből egy tavaszí feeske;
Emlékeid egész raja száll körülöd,
Az lesz csak rád nézve az igazí ünnepe...

Föltáruul előtted egy eleven színpad,
Melynek fantáziád éltető erőt ad:
A szelíd örömeid, gond nélkülí napok
Egész fényözöne új színen fülragyog.
S látni fogsz — látni fogsz képeket, árnyakat,
Szétfoszlott álmatok, elröppent vágyakat...

Itt lesz újra köztünk kaezadó vídámán,
Együtt leszünk ismét játékos szobában,
Föl hangzik az édes dal piros ajkaidról
Kísérőn — esendesen hegedűm beszélől,
S míg a zongorának méla akkordjai
Megezendőülnek: oly jó eszméket váltani...

Zimankós téli nap — esiköregó hédgében
A városka végén — síma jég-parquette-en
Nyílsebesen siklás lovagod oldalán
Sűrű eszevészet már unod is talán...
S ott a vágy szívedben a gondtalan játszi —
Lehet-e majd holnap újra keresölazni?

Szészelyben szökelí agyadban az emlék,
Úgy látszik, hogy minden most történt csak nem rég,
A fényes bálterem — dalárok koezertje,
Tomboha-nyereményí emlékséle erre?
S mord képpel duzzogón kapott kosaratul
Áll előtted most is a nagyhangú Hans úr...

Lát aztán a színház... hogy ne látnád újra,
Ábrándos lelkednek ez a legszebb útja. —
Párhoyod kedélyes látköre — sötétje,
Kis fejed távesövel oly hosszan néz le...
Te tudod, hogy kikre esik pillantásod?
Legszívesebben az uniformist látod...

AMARANTH.

A papirzaeskö.

Nőmetből Reitzer Ignéz.

Ismét megjelentünk a tábornokné estélyére, szép kis luga a theát szolgálta fel, a kandallóban vígan patogott a tűz, s mindenki igen jól érezte magát, kivált, mikoron a fővárosi társadalom néhány ismertebb alakját jól megrostáltak. Az utolsó színházi udjónságra került a szó, a mi annyit jelent, hogy a közönséget kritizáltak, de még inkább olyankor beszéltek, kik azon meg nem jelennek. A nyár folyamán néhány váltóper volt, 5-6 szép asszony szalmazöveggyé lett, kik most esendes magányban élnek, távol minden estélytől, társas vacsorától, színháztól, — valóságos Istenbüntetés, mert minden esetben a nő volt a bűnös. A palyók, — minden színházi udjónság alkalmával elfoglalva a kiváló szépségek által, kik a lorgnonok ezeltáblái voltak, — más látogatókat kaptak, keveseb megnyerő, bíjnéklí nöket, — de mindogy, a megérett erkölcsesség elégtételt nyert.

A mit sajtáságosnak találtak, — mondja a tábornokné szép luga, — az, hogy ezen váltóper csak most tettétek folyamathat, holott az egész város már két éve tudja ezen nők meg nem engedett viszonyait; — mi az, hogy az illető férjek csak most vetették végtet e botányoknak?

Oh, a ferjek mindig legutóljára értesülnek erről, nevetett egy atásé; a többiek vele nevettek. Ne nevelsenek, kérem, — mondja a tábornokné, — e dolog nem érdemli a gunyt, mint azt hiszik. A ferj mindenesetre legutóljára értesül mindenről, de az ő tapasztalatai egész mások, mint a nagy közönségé; nem mintha más embereknél hiszékenyebb volna, hanem őt ámitják, még pedig annyi fáradsággal és többnyire ügyességgel, mire másokkal szemben nem íparkodnak. Előtte a bűnös pár nagyon óvatos, hideg közönyösséget színlelnek, úgy hogy néha azt hiszi, a bűnösök meg se férnek egy mással. Ha tanuja volna egy mosoly-nak, a mint azt mások előtt sans gene, sőt néha kihívogól, tündetve, egymásra vetik, látná csak néha azt a szenvedélyes tekintetet, milyent távollétében, habár sok kíváncsi szem előtt is egy-mással váltanak, hamar meg volna neje bűnösségének fel bizonyosága. Csak fél bizonyosságot mondok, s itt ebben megint különbö-séget kell tenni. A világ beéri ezzel, hogy valakit elítéljen, mert szereti ezt tenni, rendszerint az gondolja, a kezdete már meg van, a többi is következik majd; a mi nincs, még lehetőségek, kell hogy legyen, többnyire úgy is van. A házassambernek ellenben, — kinek felesége az oltárnál és sok más esetben szerelmet, hű-séget, s tudom is még mit fogadott, — a házastársnak egész bizonyoságra van szüksége, mire ily esetekben nehezebb szert tenni, mint gondolják. Emlékszem egy esetre, mely vagy 20 év előtt történt, melyben egy papirzaeskö képezt az annyira keresett bizonyoságot, egy papirzaeskö, mely egy ember életébe került. — Egy papirzaeskö!! sajtáságos! Kérem beszélje el, alkalmas regénytárgyat kaphatok itt mondja egy jelenlevő írő s jobban közeledett felé a báróné, de azért ő is a többi nőekkel együtt mondá: Kérem, beszélje el, hisz ez nagyon érdekes lehet!

„Husz éve — kezdte a tábornokné, miután egy felesége theát erőstőnek vett be, hogy a nőnek érdekesebb mulatságot nyújthasson, — hogy Lembergben állomásra voltunk, férjem akkor örnagy volt, s igen szerelre méltó tisztásra volt gróf N. személyében, nevét nem említem, hisz az nem tartozik a dologhoz. A grófné igen megnyerő szépség volt, szöke kék szemekkel, fehér arczbörrel, karesű, de a mellett kellemes, kerekded testalkatú (Folytatása a második mellékletben.)

IFJONTI VERSEK.

*Nagy bölcs volt bár Schopenhauer
— Szegény! — téged sohse látott:
Könnyen beszélt, hogy így meg úgy
Gyűlölt a nővilágot.*

*Egy újkori filozófus
Drágaságom, neked semmi!
Hiszen a hét görög bölcslet
Mind bolondná tudnád tenni.*

*A városlliget bokrai
Gúnygal nevettek rajtam:
Tisztelt úr, mit néz oly bután?
A szlve körül baj van?*

*S hogy köztük jartunk a minap,
A bokrok összesűgték:
Be szép lány! Értjük már baját
E szegény jó fiúnak!*

*Uram, teremtm, nem szép tőled,
Hogy így ingerkedel velem.
Mlnek ifjítod szíveimet meg,
Ha vénnek hagyd meg fejem?*

*Koldússá mért teszel már holnap,
Ha ma megáldasz pazaron?
Mlnek engedted egyszer látnom,
Ha örökké nem láthatom?*

*Mlként a hó a gletser ormát
Szíveim belepte a közöny:
Nem olvasták le sóhajok sem,
Nem olvasták meg könnyözön.*

*S hogy rásütöttél, napvilágom,
Lám, még szeretni is tudok:
A gletser zöld — szíveimből szintén
Kihajtanak zöld rigmusok.*

REYÉVS ERNŐ.

Egy tárcza czim nélkül.

(Humoreszk)

Irta: IR. KUBISS ÁGOSTON.

I.

Egy tárcza, a melynek czime nincs, ez mégis csak kissé furcsa dolog. No de talán még sem olyan különös. Szokott az életben ennél furcsább is előfordulni. Mar például tárcza tárgy nélkül, ez mégis csak excentrikusabb valami volna, mint tárcza czim nélkül.

Hogy azonban ne csak ily szaggatott mondatokból álljon az egész tartalom, méltóztatassanak elképzelni egy tágas szobát kopott, ócska s színehagyott burorral, három nádszékekkel (kétő közülök csak három lábú) és két rácsosított ablakkal, a melynek egy sötét zug utczára nyílnának, ha ugyan érdemes volna kinyitni. Tessék továbbá képzeletben megalkotni két boldog s meglegegett halandót, a kik mind eme ingóságokat absolutistius kormányforma módjára uralkák s magában a szobában teljes hegemoniát gyakorolnak. De nezzünk kissé jobban széjjel a szobában. . . . A pókhálával s porral ugyan csak dúsán ellepett falakat ó-kori divatu, talán a XV. századból fenmaradt ós-régi és keretnélkül képek ékesítik. Majd a szoba egyik szögletében két — egymás mellé arithmetikai pontossággal helyezett s löpököröczeszal letakart — koffer pótolja a diván helyét. Közvetlen az ajtó-félfán egy eléggé zlése és fából taragott szentel-víz-tartó fűg, melyből azonban e keresztező nedv már rég-óta tova tűnt s most már csak a por és az elcsinségből kidűlt légszereg lepi el ez antike remekművet. Szemben ezzel a két ablak között egy perpendiklis óra jelzi monoton-szerű ketyegésével az elroppenő percekét, melynek czimlapján a legprimitívebb művészzettel van megörökítve szent Flórián képe, ki telve buzgó áhitattal nem szűn meg serényen munkálkodni a tova-terjedő tűz lokalizálásánál. Oh, te bibliai képek legfonszégsébb alakja! . . . Oh, te szent patronusa e kis szobának, ki mindent oly kőönös, oly mysticus színben tüntetsz fel a belépő idegen előtt!

De elég a leírásból, térjünk át a poezisra! . . . A szoba e romantikáját még inkább emeli a vigan röp-ködő legyek döngöztelése. A kályha melletti szunyadozó vén kandur dorombolása még csak idyllibb illuziókba ringatja az embert. Majd a jobboldali ablak szögletében elkeseredett tusa látható . . . Egy szerencsétlen légy-főka elég vigyázatlanul a kifeszített pókháló áldozatjává lón. Pokoli gyönyörrel rohan most felé maga e csalóka háló szövője s kegyetlen zsarnoksággal véget vett életének.

. . . Most pedig, kedves olvasó, szívélyes kézzel után leszek hátor bemutatni emuagamat s ennek révén baráti viszonyba léphetünk Puczor Fridolin urral is, a ki kebel pajtásom s lakótársam.

Nevem: lovag Prics Gerzson! Termetre nézve magas, sovány vagyok — egész a csontzörpésig.

. . . Collegámat azt hiszem szökségtelen utjog bemutatnom, mert már méltóztatták ösmerni. Mindazon által nem mellőzhetem el birató tulajdonságait elsorolni.

. . . A pumpolási módok kitalálásában valóságos virtuos. A ferblí, a makau és calabri-nál nagyobb kozá-kot még csak gondolni sem lehet nálánál. A kurizálás tekintetében nagyobb impostort még eddig nem ösmertem. Különbén pénzes gyerek s valóságos maccenas! . . . Most pedig áttérek a parallet ismertetésre.

Mindketten — a mi különben a főntebb elmondot-takból is világosan kitűnik — szobaurak vagyunk, még pedig a negyedik condignation. Szobaurak pedig azért, mert . . . mert ninesen ötidik. Ó . . . ó . . . kedves betűnyelő ur, legkevésbé se tessék mosolyogni! . . . A negyedik emeleten való lakásnak is megszoktak lenni a maga kitűnő előnyeit.

Pro primo: óleső, s ez a legfőbb — több marad a lumpulásra; pro secundo: itt korábban virrad s későbbben esteledik, a miből logice oda lyukadunk, hogy kevesebb kell a világításra — több marad a „spers-geldre.”

A mi társadalmi állásunkat illeti, mindketten egy és ugyanazon heti lapnál vagyunk alkalmazásban. En azon-kivül semmi sem vagyok, ő pedig ügyvédjelölt. Azaz tulajdonképen csak névleg lenne jogász, mert nem tudom lajja-e őt a corpus-juris, minthogy ő ugyancsak nem lajja soha. Ennek pedig igen egyszerű a magyarázata. Nagyon szép hazánk fővárosa, de még szebbek az itten levő lányok, már pedig az bizonyos, hogy olyan kalandos lélek, mint ő kigyulna, akármilyen tudományt, akármilyen paragrafusoknál vagy jó barátjánál többre becsüli a szép lányokat.

De ugyan, ha nem indiserető részemről, szadad kérdenem, láttak-e már önök olyan jogászt, a ki tanulni is szokott? Nekem legalább absurd dolognak tetszik! . . .

* * *
Esteli hat óra van. Az a nélkül sem épen valami világos szobámba észrevétlenül gyorsasággal lopózik be az egyiptomi sötétség. Teendőimet elvégezve hallgatagon ülök s tengerembe temelve, czétalanul merengek el a végtelen némaságon. Majd az ablakra vetem tekintetemet s úgy tünik fel nekem, mintha mar leplet vont volna az éj is odakünn a városra . . . Felsőhajtok végtelen unalmam-ban, melytől csak úgy visszhangzik a szoba . . . Semmi nesz, semmi felelet . . . Oly valami kibalt minden! . . . Tépelődom gondolataimmal . . .

Átkozott nemezis, mely az embert journalistává teremtett! — Ah! meg kell örülnöm ily körülmények között . . . mit ér nekem a babér, mit ér nekem az írói név, ha nines számomra egy szerető kebel, hol édesen pihenhetnék meg, a hova gyöngéden nyugathat-nám le fejemet. Hah! tühretelen állapot. Nem! Véget kell már egyszer ennek vetni. . . . Meghazsodom! . . . Oh bárha csak oly könnyen lehetne ezt kijánni a mily könnyen bangzott el a szó ajkamról.

Hiszen ha csak ne volnának olyan szépséyesek azok a nők. Minden tekintetük egy valóságos tördőfés, mely az embernek egész szíve melyéig lehatol.

Ah! de sok fájdalmat is okoztak már nekem, pedig öszintén megvalva, egyszer sem voltam szerelmes . . . Igen! egy alkalommal valami különös érzelem költözött szívembe, de ez . . . Oh ez nem volt a szerelem . . . Oh Marietta, minek is sebezted meg szívem, minek is dűtad te fel az én lelki nyugalmamat! . . .

Igen, olyanok vagytok ti mind, kik csak leléncözlni törekedtek a férfi nemet, ki fejét vesztve kész a vesze-delembe is rohanni s aztán, ha már az örvény élén lát-játok, — a hol tehetetlenül, megittasodva a mámortól nem lát, nem tud uralkodni szenvedélyes indulatam — megvettitek s gyáván nézitek le, mint olyant, a kinek számára már ninesen szavatok, a kinek már nem nyil-nak mosolyra ajkaiat! . . . Hah! de felre e gondo-latokkal, minek-e pissimisimus s minek a vele párosuló sentimentálismus! . . . Menjünk ki a szabadba.

Végig bolyongok a járhatlan utczákon, nem bánom ha egész éjjel is . . .

Vagy talán a borba, az élvezetekbe fojtsam érzel-meim? Nem! Csak ki, messze, ki a szabadba vágyom, talán kijózanodom keserveimből! . . .

— Fridolin! . . . Fridolin! . . . Ébredj már hát egyszer Árpád fia!

Semmi felelet, csak rythmicsusan ismétlődő monoton szuszogás. Ah! de valami szörnyű is, ha az embernek ilyen lakótársa van.

Fridolin! . . . — (Jobbra fordul s még csak ide se hederit a szavammak.)

De hiszen majd segíték én rajtad menten.

Ép tegnap volt itt a háziasszonyunk a lakbért in-guirálni s sietségében itt feledte nélkülözhetlen tubakos dózisát. Így ni! Ebből kivesszünk egy csipetnyit s orra alá szórunk egy keveset. Ennek tán csak meg lesz a maga hatása.

. . . A szuszogás csak tovább tart . . . de nem, már fészkelődik . . . Ni már csavarja az orrát az erős illat . . . már dűl a szék is . . . Ahá, használt tehát az injekció!

Egy ásitás következik erre és rá egy olyan tüsszo-nos, hogy a sarokban föllállított vaskályha is vonaglik a nem várt meglepetéstől. A kandúr eszevesztetten szökken fel helyéről az almáriumra s leveri a petroleumos lámpát.

Oriási a konsternáció, de még rémitőbb az ijedelem! Fridolin nem tudja mire vélni a dolgot.

Segítség kiált torokszakadástól, itt az ítélet napja. Ejnye az abadta, ho—o—gy le—het! Ksz . . . prszsze-szeszesze! . . . Hp . . . hp . . . hp . . . trrrszszsz! . . . hapeziháá! . . .

No, nesze neked Fridolin! — megrepedt az uj „rock”-om . . . Enyje, hogy az ördög vigye el, de csavar-ja az orromat! . . . Jaj hol is a zsebkezdöm . . . Hp . . . hp . . . No és nem találom sehol. Olyan furesán érzem magam, mintha csak a kolera kerülgetne.

. . . Ni, hogy néz ki most már ez a kabát! . . .

Tönkre van silányitva legelegánsabb öltözetem! Pedig de megnyuzott vele az a dísznö szabó . . . Igaz ugyan, hogy „puff”-ra csináltattam, de hát az miudegy! Tizenöt bögtöt fizettem (azaz pardon csak kellene fizetnem érte), s most már egy rongyos forintot sem ér meg — pedig most csak másodsor van rajtam! . . . hapesi! — trrrsz! Egy krajczárt sem kapsz érte te vén kecske . . . megállj csak! . . . majd megtanítlak én nőresre! . . . Ksz . . . Ksz . . . hmú . . . hmú . . . prszsi! . . .

— No ezt már ugyancsak meg nem állhattam ka-czagás nélkül . . . Egotverő röhejfel fordultam Frido-limhoz: Már ugyan komám, mond csak, mi köze, vagy ninesoda összefüggésben all a te prszködésed avval a szabóval, hogy úgy fenyegetődzöl? . . . És mond csak mi az ördög lelt?

Hagyd el Gerzson, oda van a szijam is kidobhatok utjog négy hatost!

. Ah pajtás, . . . átkozott nathája, majd lever a lábamról . . . De képzeld csak mily hirtelen lepett meg álomban . . . Ejnye a kutyatereintette . . . hapesiháá . . . M—m—m . . . rrr kh . . . sz . . . p trrrszsz! . . .

No ne bolonduj már de hallgas ide! . . . Menjünk feleséget keresni — szótam hozzá gúnyos mosollyal.

— Elment az eszed?

Dehogy ment! egész komolyan beszéltek!

— Mióta ez a gyors elhatározás?

Csak! Meguntam már a legénységet!

— No nem bánom, gyere! Ejnye, hogy a mennydör-gős mennykö Hap! Ha pr prsz hapezi trrrszsz!

(Polytáása a második mellékleten.)

Jer édesem . . .

Jer édesem, menjünk el Innen,
Menjünk el Innen messzre;
Oly messze, hogy ne hallják hozzánk
E rút világnak híre se.
Nem tudnak itt az emberek mást,
Csak irigykedni szüntelen,
Csak gyűlölet való közejtük,
Menjünk el Innen édesem!

Menjünk e nagy világ zajából,
A hol nem érti egy, a mást,
Hol az érény kenyérforrás lett,
S a hit csak időre ámtás.
A róza itt tövist terem csak,
A lilom is csak mérget lehel.
Úgy féltetek e véstanyában,
Jer édes, Jer, csak Innen el!

Bár merre menjünk, csak el Innen
Meglásd: lellünk mi jobb helyet,
Hol szeretet veszen körül majd
Ez átkos gyűlölség helyett.
Kis házikóban esendes otthon,
S benn boldogság kőrös-kőrül;
Számázve mind, mi gond, mi bánat,
Minden mi él, velünk velünk örül.

A kis madár nekünk dalol majd
Ábrándos méla éneket,
S a mit elhallgat néha-néha,
Azt elregelem én neked.
Minden virág nekünk fog nyilni,
— Kertünk virággal lesz tele —
Mi ültetgetjük, ápolgatjuk,
S oly boldogok leszünk vele.

Nyaranta jön fecske, gólya
A házuunkhoz vendégekl,
Mig aztán később lassan-lassan
Kis tühzölünk benepesül.
Gyermekszilvaj madáradalával
Édes összhangba olvad át,
S mi csak hallgatjuk s áldjuk érte
A szeretet örök urát.

Igy élünk majd egymást szeretve,
Szeretve véges-végtelen,
Mert a mi nem ér soha véget,
Egy van esuán: — a szerelem.
S szeretni fogjuk ott is egymást,
A sir ülén, ha éj fed el;
Bús fűz alatt közös lesz éjünk
Jer édes, Jer, csak Innen el.

Olasz boraimat,

melyek kitűnő minőségűek és jó zamatuk a mellett igen olcsók, kikérdelem a n. é. közönség kegyes figyelmébe és megvételre ajánlom.

Boraimat nagyban és kismértékben árusítom a következő árkban:

Fehér bor hestoliterenként	23 frt
Vörös bor	30 „
Siller bor	22 „
Kicsinyben: Fehér bor 1 liter	—33 kr.
Vörös bor	—38 „
Siller bor	—30 „

Tisztelettel

De Bartoli Raimond

borítélet tulajdonos
Felsőváros Flórián utca 396. sz.
Korica Esterházy-féle házában.

Mutatóvány számokat ingyen és bérmentesen.

Magyarország

legelősebb és legdíszesebb képes hetilapja

A

KÉPES CSALÁDI LAPOK

1898. év január hó 1-én

TIZENÖTÖDIK ÉVFOLYAMABA LÉP

a magyar művelt, de különösen a magyar női művelt olvasó közönségnek legkedvesebb lapja

A „Képes Családi Lapok,” a magyar szépirodalmi lapok között legjobban el van terjedve.

A „Képes Családi Lapok” most lépett a 15-ik évfolyamába, mi eléggé bizonyítja mennyire megnyerte a lap a magyar művelt közönség tetszését.

A „Képes Családi Lapok” szellemi részét, a magyar irodalom legelső írói nyújtják. A szerkesztőség dr. Murányi Ármán, dr. Tolnay Lajos és dr. Várady Antal kezében van, a kik sem fáradságot, sem költséget nem kímélnek, hogy a lap szelleme a művelt olvasók legmagasabb igényeit is kielégítse.

A „Képes Családi Lapok” munkatársai sorában vannak a többi között: Jókai, Mikszáth, Dalmady, Temérdek, Lauka, Tölgyessy, dr. Murányi Ernő, Csorba A., Pósa, Rudnyánszky, Beniczkyné Bajza Lenke, Büttner Lina, Nagyvárady Mira, Kövér Ilma, V. Gaál Karolina, Harmath Lujza, Hevesiné Sikor Margit, stb. stb. hírneves írók és írónők.

A „Képes Családi Lapok” minden számában legkiválóbb művészek rajzai és képei után kitűnő illusztrációkat ad.

A „Képes Családi Lapok” minden számához legjobb íróinktól egy regény teljes nyomtatott ívét kapják az olvasók díjtalanul s így egy év alatt 5-6 regény birtokába jutnak melyekhez mindig díszes boríték is járul.

A „Képes Családi Lapok” minden számában ingyenesen össze állítva sakrejtvények, apróságok és irodalmi ismertetéseket talál az olvasó; — s a lap előfizetőinek postájában a legszellemesebb társalgás folyik az előfizetők között, végül:

A „Képes Családi Lapok” minden kéthétben külön dívat mellékletet ad, a mely a női közönségnek minden más dívatlapot teljesen nélkülözhetővé tesz.

A „Képes Családi Lapok” előfizetése egy évre 6 frt, fél évre 3 frt., negyedévre 1.50., aki az egész évi előfizetési díjához 80 krt. küld, 4 regényt, a ki fél évi előfizetéséhez 40 krt. küld, 2 regényt s a ki negyedévi előfizetéséhez 20 krt. küld, 1 regényt kap bérmentve jutalmul.

Előfizetéseket az év bármely napjától elfogad és levelező lapon óhajtatva mutatóvány számokat bárkinél díjtalanul küld:

A „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala

Budapest, Nagykorona-utca 20. sz.

Hat aranyérem, díszkereszt és díszoklevelek.

Cognac

gróf

ESTERHÁZY GÉZA

saját gyártmánya

orvosi tekintélyek által ajánlva, felette kellemesen és jól izlik. minőség tekintetében **bármelyik francia gyártmánnyal versenyezhet** ára pedig sokkal olcsóbb.

Különlegesség:

a * * * * cognac

mely mindenütt kapható.

Cognacunk tiszta borból idegen anyagok hozzávegyítése nélkül, francia mód szerint készül s ezért járványos betegségeknek **igy KOLERA** ellen óvszerűl sikerrel használatik.

A gróf ESTERHÁZY GÉZA-féle

cognacgyár igazgatósága:

Budapest, V. I. külső váci-ut 23.

Páris, Lipse, Bourdeaux, Nizza, Berlin, Brüsszel.

Csak akkor valódi, ha a sereglőn ábrán és az égetett felírás van: „GRÓF ESTERHÁZY GÉZA”.

A forgalomban lévő valódi francia cognacokkal valószínűleg.

PESTI NAPLO

↳ fölveszi régi eredeti alakját! ↳

A PESTI NAPLO
A PESTI NAPLO
A PESTI NAPLO
A PESTI NAPLO
A PESTI NAPLO
A PESTI NAPLO
A PESTI NAPLO
A PESTI NAPLO
A PESTI NAPLO
A PESTI NAPLO

december 18-ától kezdve naponként kétszer legalább 16—24 oldalnyi terjedelemben fölgyva és ragasztva jelenik meg.

főszerkesztője és kiadótulajdonosa:

ifj. **ABRÁNYI KORNÉL** országgyűlési képviselő.

felelős szerkesztője: **BARNA IZIDOR.**

politikai partoktól teljesen független.

szerkesztősége egészen újra, — az ország leg-

jelesebb hírlapíróiból — alakult.

bel- és külföldi tudósításai, hírei és táviratai frisek és ered-

etiek lesznek s a legmegbízhatóbb forrásokból erednek.

ipari- kereskedelmi és mezőgazdasági rovatát kitűnő szakírói

szerveztik.

bel- és külföldi tőzsde rovatát mindig pontos és megbiz-

ható lesz.

nagy gondot fordít szépirodalmi rovatára, hol mindig a leg-

kiválóbb írók neveivel találkozhat az olvasó.

regényei és tárcái élénkebb lesznek és a közönségnek kel-

lemes olvasmányul fognak szolgálni.

A PESTI NAPLO karácsonyi száma feltűnést keltő közleménnyel lepi meg olvasóit.

A PESTI NAPLO előfizetési árai:

Egész évre	14 forint = 28 korona
Fél évre	7 „ = 14 „
Negyed évre	3.50 „ = 7 „
1 hónapra	1.20 „ = 2 „ 40 fillér.

Egyes példányok minden hírlapkereskedésben kaphatók 5 krért = 10 filléért.

A PESTI NAPLO előfizetési ára (naponként kétszeri postaküldéssel, reggel és a délutáni gyorsvonatokkal)

Egész évre	20 forint = 40 korona
Fél évre	10 „ = 20 „
Negyed évre	5 „ = 10 „
1 hónapra	1.70 „ = 3 „ 40 fillér.

A PESTI NAPLO délutáni kiadása Budapestről a délután 3 óra előtt induló gyorsvonatokkal indíttatik s minden vidéki városban még a megjelenés napján az újságelárusítóknál 4 krajczárért = 8 filléért kapható lesz.

A PESTI NAPLO szerkesztősége
Budapest, Ferenczlek tere 3. szám.

A PESTI NAPLO kiadóhivatala
Budapest, Ferenczlek tere (Bazár-épület.)

A ki a PESTI NAPLO-ra előfizet, az december 18-ától január 1-éig a lapot ingyen kapja, úgy, hogy az előfizetés csak január 1-én kezdődik.

Mutatóványsszámokat december 18-ától kívánatra egy hétig ingyen küld

a PESTI NAPLO kiadóhivatala.

Máriazell Gyomorcsoppek

nagyszerűen hatnak gyomor bajokra, négyélősebb és díszesebb ismeretes házi és papasor.

A gyomorbetegségek tünetei: étvágytalanság, gyomorégés, hányás, lehellet, fejfájás, savanyú felbőgés, hasmenés, gyomororv, felsőleges nyálkahár-

terítés, sérgesség, szor és hányás, gyomororv, széklet.

Hatásos gyógyszernek bizonyult felbőgés, a mennyiségben az a gy-

morosi származású, gyomororvoktól általában és italokkal, gilettek, májbeteg

és hányásos betegek.

Kiművelt bajokra a **Máriazell gyomorcsoppek**

évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit csak meg lehet mondani

nyilvánosan. Egy kis évszám ára hasonlóan utasításai

együtt 10 kr., nagy évszám ára 10 kr.

Magyarországi Forgalmazó:

Török János gyógyszerész

Budapest, Király utca 13. sz.

A válogatott és alátámasztott igazságos bevételek megújított

intézményi Család ügyosztályának előfoglalt, melyeknek bor-

kolására azonnal van ragasztva a **Máriazell** aláírású

(C. Brady) és osan szavakkal: „Valóságilag bizonyított”

A **Máriazell gyomorcsoppek** valódi kaphatók.

ZOMBOR: Galle gyógyszerész; APATIN: Rátay T. gyógyszerész; PETROVOSZELLO: Balogh Gy. gyógyszerész; SZT.-TAMÁS: Barakovits L. Gy. gyógyszerész.

EXCELLENT-CZÉRNA

csupán e védjeggyel valódi.

Hirdetés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy Zomborban Czvetkovits Koszta urnak a Szt.-György-téren lévő

fűszer-kereskedését

megvettem és azt minden tekintetben kibővíttem és a mai kor igényei szerint átalakítani fogom; hol is folytonosan tartani fogok nagy választékban és legjobb minőségben: fűszer, cukor, kávé, esemege, ezukorka, magyar és francia kognac, válogatott likőröket, valódi szilvial szilvőrümet, különféle borokat (főráktár kilencz kiállításán kitüntetett Jancsics Sándor termelőtől Siklóson, kinek borait ő fensége Esteri Ferencz Ferdinánd főherceg használatával legkegyelmesebben kitüntette.) Rumot, théát a legjobb forrásból rendelem. Különféle papír és írószereket, kitűnő jó meszelőket és sűrteárkat és a legjobb liszteket.

Sok évi tapasztalattal és szakmában, valamint sokoldalú összekötéseim a bel- és külföldi leghíresebb gyárosai és szállítványosokkal (Exporteure), abba a kellemes helyzetbe juttatnak, hogy nagybecsült vevőim minden kívánságát kielégíthetem.

A nagyérdemű közönség szives jóindulatába ajánlván magamat, kérem bizalmukkal engem megtisztelni, s ki maradtam kiváló tisztelettel

Pandurovits János.

Sarg-féle egészségügyi hatóságilag megvizsgált

KALODONT

(a fogak szépsége)

elismert nélkülözhetlen fogtisztító szer.

Illata üdítő s igen csélszerű utazásnál.

A bel- és külföldön legkedvezőbb eredménnyel használtak.

Alkalmos csomagolása, olcsósága és használatnál tisztasága következtében az udvar, főnemesség s az egyszerű polgári háznál egyaránt található.

Kapható minden gyógyszerésznél illatszerüzemnél stb.

Ára: **35 kr.**

KALODONT

KALODONT

KALODONT

KALODONT

Óvakodjunk a hasonló csomagolást, értékellen

utánzatoktól!

Legjobb védőszer fertőzés ellen.

A legfelsőbb körökből való elismerések minden drb mellett található.

A közelgő ünnepekre ajánlom kitűnő minőségű

palaczkereim

melyek a technika legújabb vívmánya szerint fejték, fényre jövrűségre és telyzamatra nézve minden hasonkésztiményt felhalmulnak.

Videki megrendelések pontosan eszközölhetnek, tovább elárútitóknak tetemes árengedményt adok. Ugyanitt hordóserek is jutányos áron kaphatók.

Magamat a nagyérdemű közönség jóindulatába ajánlván maradtam

Kiváló tisztelettel

János Gusztáv

a köbányai első magyar részvénytársaság kerületi képviselője és főaktarosa Zomborban vásár tér volt eszénör lak-tanyában.

Hibázhatlanul

segít a

Fink Ottó-féle

SAMSON.

Az egyedüli szer a fej és szakállhaj növesére. A haj kihullása ellen. Korpa és fejbetegek ellen. Ideges fejfájás ellen. Teljes kezeség. Szétküldés a szabadalom-tulajdonos által.

Fink Ottó Bécs, III., Fasanggasse 47.

Árusítók kerestetnek. — Prospektus ingyen.

Budapesti Hirlap

Főszerkesztő és lapulajdonos:

RÁKOSI JENŐ.

Belső dolgozótársak: Alexander Bernát, Balogh Pál, Balla Mihály segédszerkesztő, Balázs Ignác, Beüthy László, Béla Henrik, Berényi László, Bernáth István dr., Csapodi István dr., Ferrari Giuseppe (Turin), Flammarion Kamill (Páris), Herozeg Ferencz, E. Illés Károly, Inezedy László, Kaas Ivor báró, Kern Aurél, Proff Kocsárd báró, Rákosi Viktor, Sebők Zsigmond, Somogyi Ede, Székely S. (Páris), Vassók Élemer.

Zilahi Simon,

kiadóhivatali igazgató.

Csajthay Ferencz,

felelős szerkesztő.

Előfizetésre

hívjuk fel tisztelettel a n. é. olvasóközönséget

a Budapesti Hirlap 1893-iki évfolyamára (XIII-ik évfolyam).

Az újságolvasás ma már közközség. Az újság értesíti és tájékoztatja a nagy közönséget mindarról, a mi nap-nap után a politika, az irodalom, a művészet, a gazdaság terén történik és úgy az egyeseknek, mint az összességnek érdekébe mélyen belevág.

A »BUDAPESTI HIRLAP« elmondhatja magáról habozás nélkül, hogy a hazai hirlapirodalom fejlesztése terén uttóré szerepet vitt és az újságírók mesterségében elsörendű tényezővé vált. A »Budapesti Hirlap« iskolát csinált arra nézve, hogy miként kell a nagy olvasóközönséget gyorsan, ügyesen és tetszetősen kiszolgálni és a szerénytelenség vádjára nélkül elmondhatja azt is, hogy az övé az érdelem abban, hogy ha már a hazai nagy olvasóközönség alig lehet el újságolvasás nélkül.

A »BUDAPESTI HIRLAP« e mellett soha sem ismert és nem fog ismerni soha sem politikai, sem társadalmi kérdésekben részrehajlást. Mindig a tiszta igazságot keresi és mindig csak a tiszta igazság keresése sugalmazza politikai és társadalmi cikkeinek tartalmát.

A »BUDAPESTI HIRLAP« nem hivalkodik, mikor magára hirdeti, hogy a legerterjedtebb újság Magyarországon. Ezt mindennek, a kik e kérdés iránt érdeklődnek és a kiknek módjukban van ö dolgoknál utána járni, kétségtelenül tudják. És ez a körülmény az, a mely a »Budapesti Hirlap«-ot abba a helyzetbe hozza, hogy a legkiterjedtebb közönséget hozza létre az összes magyar intelligens olvasók közt azéles e hazában és hogy e közönség igényeinek legterjedtebben megfelelhessen.

A »BUDAPESTI HIRLAP«-nak vannak összekötőitesei az egész világon, és pedig megbíható, szavahihető és lelkiismeretes megbízottak által és így információi mindig hívek és becsesek; a mellett sem pénz, sem fáradságot nem kímél akkor, ha arról van szó, hogy a kiszolgált terén előkelő munkát kell végezni. Telegraf és telefon óriási tevékenységgel működik a »Budapesti Hirlap« szolgálatában s a mit a modern újságcsinálás technikája a mai napig produkált, az mind meghonosul a »Budapesti Hirlap« keretében.

Most épül a „Budapesti Hirlap“ ujságháza.

a népszínház közelében, József-körút 5. sz. a nagy három emeletes ház Rökk Szilárd-utczal oldalán. Es a ház élő tanubizonyosága lesz annak, hogy mire vhelit az az újság, mely kedvezése a nagy közönségnek, de egyáltalánosság is tesz arról, mily fejlődött már a hazai hirlapirodalom. Egy fényesen berendezett magas souterhall helyiségben lesz a nyomda műhely, a hol **NEGY ÓRIÁSI ROTÁCIÓS GEP** (közte kettő, mely egyszerre nyom, **FÖLVÁG** és hajtogat egy huszonnégy oldalos Budapesti Hirlap-ot) óránként 14—15,000 példányban szórja ki a lap egyes példányait és vízi föl transportör segítségével a magas földszinti expedíció helyiségébe, melyek kiegészítői a nagy bankok mintájára berendezett kiadóhivatalnak. Első emeleten tizenkét fényes szobában a szerkesztőség, második emeleten kényelemmel és czélszerűen berendezett nagy és tágas szedőterem és a stereotípa, a harmadik emeleten megfelelő lakások.

Ilyen lesz a BUDAPESTI HIRLAP nagy, három emeletes ujságháza,

a melybe jövő nyáron, Isten segítségével, beköltözünk. A nagy és díszes hazai művelt közönség lekötelező pártfogása bennünket abba a helyzetbe hozott, hogy a modern technika vívmányaival felszerelt kényelmes és **saját** otthonunkban csinálhatjuk azt a sokoldalú újságot, melynek minden sorát a faj-é haszaszeret, az igazságérzet, és haza és emberek iránt való kötelesség tudata diktálja tollunkba; mi ezt azzal akarjuk meghálálni, hogy olyan újságot adunk a tisztelt olvasók kezébe, mely kötelesség dolgában vetekedik minden hazai és külföldi társával. Ez a mi programunk, es a mi ígéretünk és ez a mi törekvésünk most és mindenkorra; újságot adunk a publikumnak csak, és iparkodunk jó és tökéletes újságot adni.

Az előfizetési feltételek a következők:

Egy hónapra . . . 1 frt 20 kr. Félévre 7 frt
Negyedévre . . . 3 „ 50 „ Egész évre 14 „

koronákban fizetve természetesen két koronát számítva egy forintira.

Legújabb regényünket, Hercegi korona, írta Beniczkyne Bajza Lenke, melynek közlést december hó 6-án megkezdjük s melyet a január hó 1-én új előfizetők is megkapnak és pedig az addig között részt külön lenyomatban.

Helyben az előfizetésről szóló nyugtatványt az újságkihordó viszi a hához, ennél fogva egyszerű telefonértesítés vagy levelezőlapon nyilvántított kívánsággal intézhető el az előfizetés.

Vidékről legcélszerűbb a postautalványon való előfizetés. Cím:

BUDAPESTI HIRLAP kiadóhivatala, BUDAPESTEN, IV., Kalap-utca 16.

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

A közeledő ünnepek alkalmából bátorkodom a n. é. közönséget

karácsonyi és ujévi kiállításom

megtekintésére felhívni.

Elismert szép és jó árú szolid kiszolgálása mellett, maradtam

teljes tisztelettel

ENGEL MÓR,

főútcza.

Fehérneműek gyönyörű választéka nők és urak részére.

Teljes menyasszonyi kelegyek.

Nyakkendők, bőrárúk, esernyők s étabotok.

Bronz-, majolika- és pleusch-árúk.

Meglepő választék kezdett és kész kézimunkákban.

Állandóan a legújabb, legfinomabb és legizlésebb

női és férfi divatárúk.

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

Karácsonyi és ujévi ajándékok.